Vlaams Parlement

526 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 4 november 2020 (2020-2021)

Ontwerp van decreet

houdende aanpassing van diverse decreten
met betrekking tot de omvorming
van het Vlaams Energieagentschap
tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap,
tot integratie van opdrachten inzake klimaat
van het Departement Omgeving
in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap,
tot integratie van opdrachten inzake lucht
van het Departement Omgeving
in de Vlaamse Milieumaatschappij
en houdende rapportage
door het Departement Omgeving

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 10 juli 2020 23
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 35
Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed 47
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen 55
Voorontwerp van decreet van 11 september 2020 81
Advies van de Raad van State 93
Ontwerp van decreet 101

MEMORIE VAN TOELICHTING

SAMENVATTING

Dit ontwerp van decreet zorgt in het kader van het omvormen van het Vlaams Energieagentschap (VEA) naar het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) voor terminologische aanpassingen in verschillende Vlaamse decreten. Het doel van dit ontwerp van decreet is dan ook om in de regelgeving de juridische continuïteit te garanderen in het kader van de door het Vlaamse regeerakkoord vooropgestelde overschakeling naar het VEKA.

Daarnaast geeft het ook uitvoering aan het Vlaams regeerakkoord door het concentreren van taken rond lucht(kwaliteit) bij de Vlaamse Milieumaatschappij.

Het beleidsdomein Omgeving werd tijdens de vorige legislatuur gevormd, met het oog op de integrale benadering van het omgevingsbeleid. Gelet op deze beleidsambitie met voortzettende integratie van milieu(beleid) en ruimtelijke ordening(sbeleid), alsook de optie in het Vlaams regeerakkoord om sterker in te zetten op beleidsondersteunend onderzoek in het departement, wordt de milieurapportage omgevormd naar een permanente rapportage inzake omgeving en waarin minstens ruimtelijke ordening wordt meegenomen.

1. ALGEMENE TOELICHTING

1.1. Situering

Artikel 87 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) houdt in dat de Vlaamse Regering over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel beschikt. Het komt dan ook aan de Vlaamse Regering toe om de organisatie van haar administratie zelf te bepalen, waarbij de rol van de decreetgever eerder beperkt is.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 voorziet in een herschikking van de Vlaamse administratie met betrekking tot de energie- en klimaatbevoegdheden:

"De Vlaamse beleidsdoelstellingen vragen ambitieuze beleidsdomeinoverschrijdende inspanningen. Om dit duidelijk in kaart te brengen zullen we elke klimaatmaatregel becijferen naar kostprijs en bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Om een coherent en geïntegreerd klimaat- en energiebeleid te voeren, versterken we het bestaande Vlaams Energie Agentschap tot een slagkrachtig Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). We doen dit via overheveling van de afdeling energie, klimaat en groene economie uit het departement omgeving, m.u.v. het team luchtkwaliteit (dat bij de VMM wordt ondergebracht)."

Wat betreft rapportering voorziet ditzelfde regeerakkoord onder de hoofding 'Energie en klimaat':

"Ook een goede monitoring van de uitvoering van het plan en de vooruitgang is cruciaal en dient door dit Agentschap opgevolgd te worden en afgestemd op de tweejaarlijkse Europese rapporteringscyclus. Voor de toetsing aan de wetenschappelijke en technische ontwikkelingen op internationaal vlak, het modelleren van de globale systemen en het inpassen van de Vlaamse inspanningen in de Europese context, dient voorzien te worden in wetenschappelijke ondersteuning."

Onder de hoofding 'Omgeving' is dit verwoord als volgt:

"We versterken onze capaciteit om via performante studies de strategische beleidskeuzes in het brede omgevingsdomein te ondersteunen. We zoeken hierbij aansluiting met relevante kenniscentra buiten het beleidsdomein en streven hierbij naar efficientiewinsten. We zetten versterkt in op beleidsrelevant (wetenschappelijk) onderzoek voor de omgevingsthema's met een duidelijke onderzoeksvraag en finaliteit. We stemmen hierbij de onderzoeksvragen en -agenda's van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen, het Departement en van externe onderzoeksinstellingen onderling af en bundelen middelen."

1.2. Inhoud

1.2.1. Omvorming van het VEA tot het VEKA en integratie van opdrachten inzake klimaat in dit VEKA

Het energie- en klimaatbeleid is sterk verweven:
- Het beleid gericht op het bevorderen van de energie-efficiëntie en de opwekking van hernieuwbare energie draagt rechtstreeks bij tot de vermindering van de broeikasgassen.
- Vlaanderen heeft eind 2019 een geïntegreerd Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 opgemaakt, als onderdeel van het Nationale Energie- en Klimaatplan.
- Periodiek zullen geïntegreerde voortgangsverslagen opgemaakt worden over de uitvoering van het VEKP 2021-2030.
- De opmaak van de prognoses voor broeikasgassen en de prognoses inzake energiegebruik dienen op mekaar afgestemd te zijn.

Daarnaast werden aanbevelingen geformuleerd in de Europese verordening 2018/1999 van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie gericht op het verder stroomlijnen en integreren van het energie- en klimaatbeleid:

"De doelstellingen en streefcijfers van de energie-unie moeten worden verwezenlijkt via een combinatie van initiatieven van de Unie en coherente nationale beleidslijnen in geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen. De sectorale wetgeving van de Unie op het gebied van energie en klimaat bevat eisen inzake planning, die nuttige instrumenten zijn om veranderingen teweeg te brengen op nationaal niveau. De invoering van deze eisen op verschillende tijdstippen heeft geleid tot overlappingen en gebrek aan aandacht voor synergiën en interacties tussen beleidsgebieden, ten nadele van de kostenefficiëntie. De huidige afzonderlijke planning, rapportering en monitoring op de gebieden klimaat en energie moeten daarom zoveel mogelijk worden gestroomlijnd en geïntegreerd."

De verdere integratie van het Vlaamse energie- en klimaatbeleid via de omvorming van het VEA in het VEKA is daarom een logische volgende stap.

In die optiek zal de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme tijdens deze legislatuur ook één geïntegreerde beleids- en begrotingstoelichting (BBT) opmaken voor zowel de thema's Energie als Klimaat.

Daarnaast is het zo dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) over de luchtkwaliteit in Vlaanderen waakt, metingen van schadelijke stoffen in de lucht uitvoert en de verschillende bronnen van luchtverontreiniging in kaart brengt. Het Departement Omgeving voert eveneens taken uit in het kader van lucht, in het kader van onder andere doelstellingen en actieplannen.

Om de kennis, en de beleidsvoorbereiding en -uitvoering te centraliseren worden taken rond lucht (met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen) ondergebracht bij één entiteit, meer bepaald de VMM.

De Vlaamse Regering zal via uitvoeringsbesluit de concrete bevoegdheden van het VEKA afbakenen, dat zal bestaan uit de omvorming van het bestaande intern verzelfstandigde agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Energieagentschap tot het VEKA, dat eveneens een gelijkaardig IVA zal zijn, en waarbij de bevoegdheden met betrekking tot energie en klimaat die heden nog bij de afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie van het Departement Omgeving zitten eveneens aan dit nieuw omgevormde agentschap zullen worden overgedragen.

De omvorming van zo een agentschap heeft echter een aantal decretale consequenties: zowel het Vlaams Energieagentschap als het Departement Omgeving worden immers in een aantal decreten expliciet vermeld en met taken belast (bijvoorbeeld in het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), het Energiedecreet van 8 mei 2009), die in de toekomst onder het VEKA zullen vallen. Om als VEKA correct te kunnen functioneren dienen die 'oude' verwijzingen te worden aangepast naar de nieuwe benaming.

Het doel van dit ontwerp van decreet is dan ook om – met respect van de aan de Vlaamse Regering conform artikel 87, §1, BWHI, toekomende bevoegdheden – dit mogelijk te maken en om in de regelgeving de juridische continuïteit te garanderen in het kader van de overschakeling naar het VEKA.

Wat betreft de integratie in het kader van lucht(beleid), deze wordt – met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen – met voorliggend initiatief toegewezen aan de VMM.

Ook hier zal het nodige uitvoeringsbesluit de concrete bevoegdheden van de VMM dan wel het Departement Omgeving duidelijk maken en dienen de nodige besluiten aangepast te worden.

1.2.2. Rapportage door het Departement Omgeving

Het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) regelt thans de milieurapportage en het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport (MIRA). Dit MIRA omvat drie delen:
– een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu;
– een evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid;
– een beschrijving van de verwachte ontwikkelingen van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Het DABM bepaalde ook dat de VMM belast werd met het opstellen van het milieurapport, onder begeleiding van een stuurgroep. Voor het uitvoeren van de MIRA-opdracht voorzag het Vlaamse Gewest in een jaarlijkse dotatie aan de VMM.

Het decreet van 27 oktober 2017 regelt de omvorming van de beleidsdomeinen Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en Leefmilieu, Natuur en Energie en van de betrokken departementen naar het beleidsdomein Omgeving.

Inmiddels werd er bij het Departement Omgeving een Ruimterapport opgemaakt dat eind 2018 werd gepubliceerd met de volgende inhoudsopgave:
– toestandsrapport in onderbouwing van het ruimtelijk beleid;
– focus op de tweedimensionale fysieke ruimte in interactie met de maatschappij (sectoren, actoren) en het ruimtelijkeordeningsbeleid;

– focus op het object, iets minder op het subject/subjectieve (mens, gezondheid, houdingen, kwaliteiten enzovoort);
– in beeld brengen van:
  a) ruimtelijke patronen (H1);
  b) kenmerken van het ruimtelijk instrumentarium (H2);
  c) ruimtelijk-sectorale invalshoeken (H3 – H8);
  d) systeem- en integrerende kenmerken van de ruimte (H9).

Het omgevingsbeleid richt zich op het beheer van de fysieke leefomgeving alsook op de wijze waarop de samenleving hierop kan of moet ingrijpen. Dit vergt een geïntegreerde aanpak.

Zo gaat het Departement Omgeving voluit voor een kwaliteitsvolle leefomgeving met respect voor mens, dier en ecosysteem. Het maakt milieu-ecologische en ruimtelijke afwegingen en ontwikkelingskeuzes samen met en in het belang van de Vlaamse samenleving. Het streeft naar een duurzame omgang met diverse natuurlijke hulpbronnen in een koolstofarme, energiezuinige, klimaatintelligente samenleving. Het realiseert een sterke band tussen ecologische, sociale en economische dimensies (Missietekst ondernemingsplan 2020).

Naast inhoudelijke opgaven liggen er nog uitdagingen op organisatorisch/governance en instrumenteel vlak, met het oog op de ontwikkeling van een sterk omgevingsbeleid.

Een van de noodzakelijke bouwstenen om deze ambities omtrent een beleid waar te maken en te werken aan een evidencebased beleid is het hebben van een onderbouwde rapportage. Een dergelijke rapportage helpt beleidskeuzen wetenschappelijk te onderbouwen.

Voorliggend ontwerp van decreet strekt ertoe om de rapportage in het kader van milieu uit te breiden naar minstens de aspecten van ruimtelijke ordening, en deze door het Departement Omgeving te laten uitvoeren, ondersteund door andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten. Het is de beleidsambitie om de rapportage te laten uitgroeien tot een volledige omgevingsrapportage.

In het kader van het milieurapport was een stuurgroep belast met de algemene begeleiding van de opstelling van het rapport en droeg hiervoor decretaal de eindverantwoordelijkheid.

Voorliggend ontwerp van decreet stapt daarvan af en legt de organisatie van de wetenschappelijke betrokkenheid bij de Vlaamse Regering. Hierdoor kunnen de wetenschappelijke betrokkenheid en kwaliteit op maat van het onderzoeks- of rapportagevoorwerp georganiseerd worden en kunnen al naargelang de nood verschillende methodieken gehanteerd worden. Modellen die hierbij kunnen worden gehanteerd zijn wetenschappelijke adviescommissies, peer reviews, rechtstreekse betrokkenheid van universiteiten en wetenschappelijke instellingen enzovoort.

Hierbij is voorzien dat het Departement Omgeving instaat voor de opmaak van een meerjarig werkprogramma (bijvoorbeeld vijf jaar). Dit meerjarig werkprogramma wordt voorafgaand voor advies voorgelegd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Omgevingsraad (SARO/Mina) en zal vervolgens meegedeeld worden aan de Vlaamse Regering alsook gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving. Vanzelfsprekend zal het Departement Omgeving dit meerjarig werkprogramma moeten concretiseren in productprogramma's en periodiek actualiseren. Ook wordt voorzien dat aan de resultaten van de rapportage ruime bekendheid moet worden gegeven, op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.

Het nodige uitvoeringsbesluit zal dan ook de contouren van de omgevingsrapportage door het Departement Omgeving duidelijk maken.

1.2.3. Inwerkingtreding

Er wordt voorzien in een delegatie aan de Vlaamse Regering met betrekking tot de inwerkingtreding van dit decreet.

De inwerkingtreding ervan moet immers volledig worden afgestemd op de besluiten van de Vlaamse Regering die voorzien in de formele omvorming van het Vlaams Energieagentschap in het VEKA, de vaststelling van de structuur en missie van dat agentschap, en dat daarbij aansluitend de verwijzingen naar het Vlaams Energieagentschap en het Departement Omgeving in verschillende reglementaire besluiten aanpast.

Dit geldt eveneens voor de integratie van de opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij. Ook hier dienen een aantal besluiten van de Vlaamse Regering aangepast te worden, om deze integratie vlot te laten verlopen.

Ook voor de omvorming van milieurapportage naar rapportage inzake milieu én ruimtelijke ordening dienen de nodige stappen gezet te worden.

1.3. Totstandkomingsprocedure

1.3.1. Advies van de SERV van 24 augustus 2020

Op 24 augustus 2020 bracht de SERV zijn advies uit, waarin aanbevelingen en bedenkingen geformuleerd werden rond:
1. de geïntegreerde omgevingsrapportage;
2. de omvorming VEA tot VEKA en herschikking van opdrachten klimaat en lucht.

1. Geïntegreerde omgevingsrapportage

De SERV gaat akkoord met de doelstelling om de bestaande milieurapportage om te vormen tot een omgevingsrapportage met een onderbouwde, evidencebased en wetenschappelijke rapportage als uitgangspunt.

Wel meent de SERV dat er in het ontwerp van decreet meer aandacht moet zijn voor de noodzakelijke randvoorwaarden om te komen tot een goede omgevingsrapportage. Betrokkenheid, transparantie en onafhankelijkheid hangen nauw samen en zijn cruciaal voor een goede omgevingsrapportage. Daarnaast vraagt de SERV ook meer aandacht voor de inhoudelijke en strategische integratie van omgevingsrapportage en voor een duidelijke ambtelijke taakverdeling.

– Regel de maatschappelijke betrokkenheid decretaal

Thans wordt de maatschappelijke betrokkenheid bij de milieurapportage structureel verankerd via een stuurgroep waarvan de leden werden voorgedragen door de overheid, samenleving, middenveld en wetenschap. De SERV vindt de delegatie aan de Vlaamse Regering weinig concreet, en ook de memorie van toelichting bevat hierover geen nadere uitleg. Daarnaast vindt de SERV de maatschappelijke betrokkenheid belangrijk genoeg om de waarborgen ervoor in het decreet op te nemen, en de nadere regels in een uitvoeringsbesluit.

De maatschappelijke betrokkenheid bij de rapportering zal gewaarborgd worden door een periodieke betrokkenheid van de SERV en de Omgevingsraad (SARO/Mina). Deze raden geven hun advies op het meerjarig werkprogramma.

Dit meerjarig werkprogramma wordt vervolgens ook gepubliceerd.

Daarnaast is ook een ruime bekendheid van de resultaten van de rapportage vereist.

Artikel 5 van voorliggend ontwerp van decreet (tot wijziging van artikel 2.1.4 van het DABM) werd overeenkomstig aangepast.

– Verzeker de transparantie van de omgevingsrapportage

De SERV vraagt om naar analogie met het Vlaamse statistiekbeleid te werken met een periodiek en publiek beschikbaar programma waarin de planning en afspraken worden opgenomen voor de omgevingsrapportage en de verspreiding van de resultaten. Dit instrument zou moeten worden opgenomen in het decreet. Het uitvoeringsbesluit kan dit nader uitwerken, en hierin bijvoorbeeld ook een rol geven aan een stuurgroep (cf. supra) of een wetenschappelijke raad van toezicht en de voorwaarden en procedure voor specifieke rapporten uitwerken.

Daarnaast vraagt de SERV om te werken met een vaste publicatiekalender voor belangrijke, recurrente cijfers. Zulke vaste frequentie en geregelde periodiciteit zorgen voor voorspelbaarheid en verzekerde publieke transparantie van deze gegevens, is nodig voor longitudinale vergelijking en analyse, en wellicht verplicht in het kader van internationale afspraken.

De transparantie en duidelijkheid over de output is gewaarborgd door de opmaak van een meerjarig werkprogramma dat voorafgaand voor advies wordt voorgelegd aan de SERV en de Omgevingsraad (SARO/Mina) en wordt gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

Het departement zal dit meerjarig werkprogramma verder dienen te concretiseren. De resultaten van de rapportage zullen enerzijds ter kennis worden gebracht van de provincies en gemeenten, maar zullen ook een ruime bekendheid moeten krijgen, op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.

Zoals hoger aangegeven krijgt de Vlaamse Regering delegatie om de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage nader te bepalen, waarbij de wetenschappelijke betrokkenheid en kwaliteit op maat van het onderzoeks- of rapportagevoorwerp worden georganiseerd.

Het uitvoeringsbesluit zal nadere invulling geven aan deze begeleiding en ondersteuning.

Het verzorgen van statistieken en gestandaardiseerde dataverzameling gebeurt door verschillende hiertoe aangewezen entiteiten, waaronder het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) (natuur), de VMM (milieu) en het Departement Omgeving (ruimte). De entiteiten publiceren periodiek (al dan niet Europese verplichtingen volgend) nieuwe statistieken opdat deze transparant ter beschikking zijn en bezorgen deze aan het departement mede als basis voor de omgevingsrapportering. De statistieken die deel uitmaken van de internationale rapportageverplichting sluiten aan bij de publicatieagenda van Statistiek Vlaanderen. De entiteiten hebben de verantwoordelijkheid in de ontwikkeling, productie en verspreiding van statistieken conform het Vlaams statistisch programma dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit impliceert enerzijds een onafhankelijke en kwaliteitsvolle productie volgens de protocols van Statistiek Vlaanderen en anderzijds een transparant publicatiebeleid gebruikmakend van de publicatieagenda van Statistiek Vlaanderen.

– Waarborg de onafhankelijkheid

De SERV wijst op de waarborgen die decretaal zijn voorzien voor de wetenschappelijkheid en onafhankelijkheid van de milieurapportages, via de bevoegdheden en samenstelling van de MIRA-stuurgroep en op het gevaar van politieke inmenging. Dat de verantwoordelijkheid voor de rapportage nu komt te liggen bij het Departement Omgeving biedt volgens de SERV op het vlak van onafhankelijkheid dus weinig garanties.

De SERV wil graag toegelicht zien welke noodzakelijke mechanismen voor onafhankelijkheid in het kader van de omgevingsrapportage worden voorzien, waarbij ze meerdere mogelijkheden aanhaalt.

Bij de fusie van de departementen Ruimte Vlaanderen en Leefmilieu, Natuur en Energie tot het Departement Omgeving is er sterk geïnvesteerd in het beleidsondersteunend onderzoek, wat ook blijkt uit de ontwikkelde missie, visie en strategie van het nieuwe departement. Hierin wordt de basis gelegd voor een departement dat het Vlaamse kennis- en expertisecentrum voor Omgeving vormt.

Om dit onderzoek te garanderen en de onafhankelijkheid intern in het Departement Omgeving te verzekeren werd een aangepaste organisatiestructuur uitgewerkt met een afdeling 'Vlaams Planbureau voor Omgeving'.

Het Vlaams Planbureau Omgeving (VPO) is belast met rapportering en heeft hierbij een onafhankelijke positie binnen het Departement Omgeving en in haar dagelijkse werking.

Het VPO kan binnen de begroting beschikken over een budget voor haar rapporteringsopdracht.

Zoals vermeld, stapt voorliggend ontwerp van decreet af van de werking via een vaste stuurgroep met een onafhankelijke voorzitter. De Vlaamse Regering krijgt enerzijds de bevoegdheid nadere regels uit te werken rond de rapportage zelf, maar ook de organisatie van de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage en de specifieke rapportage.

Aldus zal de wetenschappelijke betrokkenheid en kwaliteit op maat van het onderzoeks- of rapportagevoorwerp georganiseerd kunnen worden, en zal de meest geschikte methodiek gehanteerd worden.

In elk geval is zowel voor het beleidsondersteunend onderzoek als voor de rapportage wetenschappelijke begeleiding en het hanteren van wetenschappelijke standaarden de gestandaardiseerde werkmethode.

– Versterk het geïntegreerd karakter van de omgevingsrapportage

De SERV formuleert drie bemerkingen die de inhoudelijke en strategische integratie van omgevingsrapportage moeten versterken.

De SERV vraagt nadere eisen of toelichting van het noodzakelijke gezamenlijke conceptueel apparaat of convergerende 'methodische benaderingen' die ervoor moeten zorgen dat de rapportage van milieu en ruimte (en natuur) een samenhangend geheel gaan vormen en daadwerkelijk geïntegreerd verlopen:

1) De SERV vraagt de beleidsevaluatie niet te beperkten tot een toetsing van de resultaten van het gevoerde beleid aan vooropgestelde doelstellingen (goal based evaluation), maar ook een evaluatie van de targets (goal free evaluation) en mogelijke andere aspecten. De SERV vraagt te verduidelijken hoe die

evaluatieopdracht in het kader van de rapportage wordt gezien en hoe die zich verhoudt tot de beleidsevaluaties die elders gebeuren.

2) De SERV vraagt te verduidelijken wat 'minstens' inhoudt in de omschrijving van de integratie. Ook moet de positie van het natuurrapport verduidelijkt worden.

3) Het omgevingsrapport waarborgt een geïntegreerd karakter door te rapporteren over de toestand en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving, als object van het omgevingsbeleid, is het samenhangend systeem van lagen (diepe en ondiepe ondergrond, bodem, maaiveld, atmosfeer enzovoort) en van biotische en abiotische stromen tussen de voorraden in deze lagen (fauna, flora, water, nutriënten, grondstoffen enzovoort).

De rapportering gaat zo in op systemische verbanden tussen minstens ruimte en milieu. Het bekijkt ook aspecten inzake de organisatie en ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten wat betreft hun impact op deze fysieke leefomgeving. De rapportering brengt evoluties in beeld over voorraden (binnen de lagen), de kwaliteit van de stromen hiertussen alsook de wijze waarop de samenleving hierop kan of moet ingrijpen. De rapportering gaat ook in op de leefomgevingskwaliteit die beleidsmatig wordt beoogd. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen twee verschillende aspecten van het begrip leefomgevingskwaliteit. De rapportering gaat in op zowel basisnormen en -waarden voor de fysieke leefomgeving als op de subjectieve kwaliteitsbeleving die de uitkomst zal zijn van de interactie tussen de samenleving en de fysieke leefomgeving.

Rapportering levert inzichten voor eventuele bijsturing van het beleid. Het richt zich daarom op het interpreteren, synthetiseren en het leggen van verbanden tussen verschillende omgevingsdata met oog op het monitoren en evalueren van beleid en beleidsdoelen. Rapportering kan tevens steunen op toekomstverkenning en scenario's met oog op toekomstgerichte bijsturing van het beleid. De rapportering beschouwt de impact zowel van het omgevingsbeleid als ander thematisch beleid (wonen, mobiliteit, economie, landbouw enzovoort) op de toestand en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

– Verduidelijk de ambtelijke taakverdeling en organisatie

De SERV vraagt meer uitleg in de memorie van toelichting over de opdrachten en verantwoordelijkheden rond klimaat-, lucht- en natuurrapportage.

Bedoeling van voorliggend ontwerp van decreet is te komen tot een geïntegreerde omgevingsrapportage, door de rapportage in het kader van milieu uit te breiden naar minstens de aspecten van ruimtelijke ordening. Deze rapportage zal uitgevoerd worden door het Departement Omgeving met ondersteuning van andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten. Het is de beleidsambitie om de rapportage te laten uitgroeien tot een volledige omgevingsrapportage.

Het geïntegreerd karakter van de rapportage wordt gewaarborgd door te rapporteren over de toestand en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De rapportering gaat zo in op systemische verbanden tussen minstens ruimte en milieu. Het bekijkt ook aspecten inzake de organisatie en ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten wat betreft hun impact op deze fysieke leefomgeving.

De achterliggende visie is deze van een netwerkorganisatie binnen het beleidsdomein, omdat data verspreid zitten over de verschillende entiteiten. Hierbij zullen samenwerkingsverbanden nodig zijn met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

Het Departement Omgeving rekent hierbij op de aanwezige expertise bij de verschillende agentschappen en instellingen op het vlak van rapportering over hun

beleidsthema's. Decretaal is dan ook verankerd dat het departement hiertoe samenwerkingsverbanden aangaat.

2. Omvorming VEA tot VEKA en herschikking van opdrachten klimaat en lucht

De SERV heeft geen bemerkingen bij de louter legistieke aanpassingen aan verschillende bestaande decreten om de voorgenomen integraties en verschuivingen te regelen.

De SERV wijst op eerdere adviezen waarin ze de voorgenomen versterking van het VEA tot een slagkrachtig VEKA een goede zaak vindt, maar van oordeel is dat dit gepaard dient te gaan met capaciteitsverschuivingen uit andere delen van de Vlaamse overheid. Ze vraagt dan ook dat de memorie bij het ontwerp van decreet zou toelichten hoe de goede intenties in de beleidsnota's Energie en Klimaat 2019-2024 omtrent governance zullen worden waargemaakt zonder een versterkte capaciteit hiervoor via verschuivingen binnen de Vlaamse overheid.

Gezien het belang van goede data voor beleidsvoorbereiding, -uitvoering, -opvolging en -handhaving vraagt de SERV dat het VEKA een prioriteit maakt van onderzoek naar hoe geïntegreerde dataplatformen best vorm krijgen zodat er gezorgd kan worden voor meer en betere data over de energie- en klimaattransitie.

De SERV benadrukt het belang van een goede betrokkenheid van belanghebbenden. Het Departement Omgeving had met betrekking tot de beleidsplannen rond lucht een traditie van goed stakeholdersoverleg. Dit mag niet verloren gaan door de verschuiving van de opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving naar de VMM.

Wat betreft het capaciteitsvraagstuk komt het voor dat de SERV uitgaat van een verkeerde lezing van de nota aan de Vlaamse Regering.

Hierin wordt echter geduid dat het ontwerp van decreet geen nieuwe taken bevat en dat de overdracht van personeel zal geschieden via specifieke besluiten van de Vlaamse Regering. Tussen entiteiten zullen er capaciteitsverschuivingen plaatsvinden, maar deze verschuivingen hebben geen uitbreiding van vte's tot gevolg wat betreft de diensten van de Vlaamse overheid (vte: voltijdequivalent).

Het belang van goede data voor de beleidsvoorbereiding, -uitvoering, -opvolging en -handhaving wordt uiteraard erkend en de kwaliteit en beschikbaarheid ervan zijn uiteraard een prioriteit voor de Vlaamse overheid. Begin 2020 is VEA gestart met de ontwikkeling van een energiedataplatform in de cloud, dat zal instaan voor datacaptatie uit verschillende bronnen, verrijking en verwerking van energiedata om zo tot betere inzichten te komen, evoluties en beleidsdoelstellingen te monitoren en actuele, kwaliteitsvolle data toegankelijk te maken voor interne medewerkers, externe instanties, stakeholders en desgevallend het grote publiek. Het energiedataplatform zal het VEKA onder andere toelaten om jaarlijks op een efficiënte manier een kwaliteitsvolle energiebalans, wkk- en hernieuwbare energie-inventaris op te stellen en te ontsluiten naar diverse belanghebbenden, waaronder in eerste instantie de VMM voor de berekening van de broeikasgassen en emissies (wkk: warmte-krachtkoppeling). Naast de uitbouw van de IT-architectuur en de ontwikkeling van de datastromen, rapporteringen en visualisatie op het dataplatform zullen echter flankerend ook nog een aantal aanpassingen (onder andere in het licht van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)) van regelgeving noodzakelijk zijn. Het dataplatform zal gefaseerd beschikbaar komen. De laatste datadomeinen worden in de loop van 2021 ontwikkeld, al zullen nieuwe databronnen en beleidsmaatregelen ook in de verdere toekomst ontwikkelingen op het dataplatform vergen.

In het kader van de lopende reorganisatie van de VMM (Traject 2030), heeft de VMM als visie opgenomen dat zij wil erkend worden als oplossingsgerichte partner voor een klimaatbestendige leefomgeving. Aldus wil de VMM niet alleen voor water, maar ook voor lucht het nodige draagvlak creëren voor maatschappelijk gedragen oplossingen door het organiseren van stakeholdersoverleg en de nodige oprichting van partnerschappen om de doelstellingen van het luchtbeleidsplan te realiseren.

Het belang van goed stakeholdersoverleg wordt aldus onderschreven.

1.3.2. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) van 8 september 2020

Op 8 september 2020 gaf de Minaraad advies op voorliggend ontwerp van decreet.

Hierin werden een aantal aanbevelingen opgenomen rond volgende twee krachtlijnen:
1. uitwerking van de taakstelling en (bestuurlijke) capaciteit van het VEKA;
2. de omgevingsrapportage, met inbegrip van informatie, communicatie, overleg en inspraak.

1. Uitwerking van de taakstelling en (bestuurlijke) capaciteit van het VEKA

De Minaraad vindt de integratie van de klimaat- en energieopdrachten bij het nieuwe VEKA (in plaats van VEA) een goede stap. Ze vraagt hierbij om de concrete taakstelling zorgvuldig vast te leggen, met verwijzing naar een aantal internationale aanknopingspunten en het te wijzigen Energiebesluit.

Hiermee samenhangend vraagt ze om het VEKA zodanig vorm te geven dat de instelling de minister effectief kan ondersteunen bij het realiseren van die transversale opdracht, en vraagt betrokken te worden bij de opmaak van het afsprakenkader.

Voorliggend ontwerp van decreet strekt ertoe terminologische aanpassingen door te voeren in verschillende Vlaamse decreten, en om in de regelgeving de juridische continuïteit te garanderen in het kader van de door het Vlaamse regeerakkoord vooropgestelde overschakeling naar het VEKA.

Zoals uit bovenvermelde toelichting blijkt, dient de Vlaamse Regering via uitvoeringsbesluit de concrete bevoegdheden van het VEKA af te bakenen. Het doel van dit ontwerp van decreet wat oprichting van het VEKA betreft, is dan ook om – met respect van de aan de Vlaamse Regering conform artikel 87, §1, BWHI, toekomende bevoegdheden – dit mogelijk te maken en om in de regelgeving de juridische continuïteit te garanderen in het kader van de overschakeling naar het VEKA.

Veel van de door de Minaraad aangehaalde aspecten zullen pas vorm krijgen in het uitvoeringsbesluit dat de taken van het VEKA regelt. Tegelijkertijd zal dat gepaard gaan met terminologische aanpassingen op besluitsniveau.

Daarnaast zijn een aantal bedenkingen eerder van praktische aard, en zullen verder uitgewerkt worden binnen het nieuwe VEKA (zoals de opmaak van het afsprakenkader dat nodig is voor transversaal beleid en een dialoog hierover, het betrekken van de Minaraad in het kader van een mogelijke evaluatie van het Belgisch Nationaal Energie- en Klimaatplan (NKEP), het leggen van een basis voor een permanente dialoog met lokale overheden en dergelijke meer). Het is aan het VEKA om deze aspecten in concreto vorm te geven.

Aangaande het stakeholdersoverleg, wordt verwezen naar de repliek op het SERV-advies).

Voor wat betreft het voorzien in de nodige bestuurlijke capaciteit, kan verwezen worden naar de repliek op het gelijkaardig punt uit het SERV-advies. Hierbij wordt erop gewezen dat door de bundeling van bevoegdheden binnen eenzelfde instantie ook efficiëntiewinsten geboekt kunnen worden.

Ook voor wat betreft de bedenking rond datastrategie, en geïntegreerde databeheerssystemen en -platformen, wordt verwezen naar de repliek bij het SERV-advies. Het nieuw opgericht VEKA zal hierbij een belangrijke bron van beleidsdata over klimaatmitigatie en energie vormen zowel voor de VMM als voor het Departement Omgeving. Op het niveau van het beleidsdomein Omgeving zijn hiervoor bovendien middelen voorzien om dergelijke samenwerking op het vlak van informatiebeheer, ICT en digitalisering te ondersteunen.

De Minaraad merkt op dat de beleidsvelden lucht en klimaat veel onderlinge dwarsverbanden hebben, aangezien ze beide betrekking hebben op hetzelfde milieucompartiment (met name de atmosfeer) en ingrijpen op gelijkaardige activiteiten (met name deze die uitstoot genereren in de atmosfeer) en vraagt daarom te waken over de goede afstemming tussen beide beleidsvelden teneinde onderlinge versterking (synergiën) te bevorderen.

Op het vlak van maatregelen vertoont luchtbeleid inderdaad raakpunten met het klimaatbeleid. Reducties van broeikasgassen kunnen leiden tot verbetering in luchtkwaliteit en vice versa. Klimaatbeleid en luchtbeleid kunnen echter ook contraproductief zijn.

Het Vlaamse luchtbeleidsplan legt een duidelijke focus op maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit neemt niet weg dat er nauwe samenwerking tussen het VEKA en de VMM nodig is om beleidsmaatregelen uit te werken, in hoofdzaak op het vlak van de sectoren transport en gebouwenverwarming. Tussen beide agentschappen zal daarom ook voorzien moeten worden in een structureel strategisch overleg om deze synergie te bewaken, maar ook mogelijke contraproductieve maatregelen te vermijden.

2. Geïntegreerde omgevingsrapportage

De Minaraad vestigt de aandacht op de beleidscycli die gelden bij alle Europese omgevingsrichtlijnen en -verordeningen. Ondanks verschillende wijzigingen aan de Europese milieuwetgeving blijven de diverse verplichtingen in de onderscheiden sectorale richtlijnen en verordeningen behouden.

Het spreekt voor zich dat de internationale verplichtingen inzake rapportering gerespecteerd dienen te worden.

De uitwerking van het uitvoeringsbesluit met de nadere regels rond de rapportage zal hier de nodige aandacht aan besteden. Ook het kenbaar maken van het meerjarig werkprogramma en de resultaten zal gebeuren met respect voor de internationale bepalingen, zoals het Verdrag van Aarhus.

Daarnaast vraagt de Minaraad naar de invulling van het Omgevingsrapport, en de samenloop met de door de agentschappen aangeleverde rapporten.

Zoals hoger aangegeven, wordt uitgegaan van een netwerkorganisatie binnen het beleidsdomein, omdat data verspreid zitten over de verschillende entiteiten. Hierbij zullen samenwerkingsverbanden nodig zijn met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten. Hierbij rekent het Departement Omgeving op de aanwezige expertise bij de verschillende agentschappen en instellingen op het vlak van rapportering over hun beleidsthema's.

Wat betreft de wenselijke synergiën merkt de Minaraad terecht op dat dit zo mogelijk besluitmatig vastgelegd kan worden en dat hiervoor wijzigingen van bestaande besluiten van de Vlaamse Regering nodig zijn (onder andere van het besluit van 27 juli 1995 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieurapport en het gewestelijk milieubeleidsplan).

Aangaande de vraag naar het behoud van het goede van de aflopende milieurapportage, komt dit neer op de bemerkingen van SERV rond de garanties van wetenschappelijke en maatschappelijke betrokkenheid. Hiervoor kan verwezen worden naar hogervermelde repliek bij het SERV-advies.

Ook naar bekendmaking en inspraak toe worden enkele aanbevelingen geformuleerd, waaronder het toegankelijker en sneller (continu) publiceren van de beschikbare data en het vastleggen van de frequentie van het uitbrengen van rapporten.

Hier wordt gewezen op de verplichting voor het Departement Omgeving om een meerjarig werkprogramma op te maken, voor advies voor te leggen aan SERV en Omgevingsraad en om dit te publiceren.

Ook de resultaten moeten voldoende kenbaar gemaakt worden.

De Vlaamse Regering krijgt hierbij delegatie om verdere regels uit te werken. Dit zal eveneens meebrengen dat bepaalde besluiten, zoals het besluit van 28 oktober 2005 betreffende de verspreiding van milieuinformatie, aan de nieuwe situatie aangepast zullen moeten worden.

Dit geldt ook voor de begeleiding en ondersteuning van de voorbereiding van de rapportering. Door dit over te laten aan de Vlaamse Regering, kan hier voorzien worden in een kwalitatieve benadering per onderzoeksproject.

1.3.3. Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening– Onroerend Erfgoed (SARO) van 26 augustus 2020

Op 26 augustus 2020 bracht de SARO advies uit.

De SARO vindt het positief dat met voorliggend ontwerp van decreet een nauwere samenhang wordt gerealiseerd tussen energie en klimaat en wenst hierbij volgende aandachtspunten te formuleren:

1. bewaak de geïntegreerde koppeling tussen energie en klimaat met ruimtelijke ordening, zowel op beleidsvoorbereidend als uitvoerend niveau;
2. verduidelijk de relatie van het Departement Omgeving met de agentschappen;
3. veranker de omschakeling van het tweejaarlijkse milieurapport naar een permanente vorm van rapportage inzake milieu en ruimte ook in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).

1. Geïntegreerde koppeling tussen energie en klimaat en ruimtelijke ordening

Op dit punt verwijst de SARO naar de Governanceverordening. Ook de Minaraad besprak deze verordening in het kader van de afstemming van opdrachten energie en klimaat.

Hierbij wordt vooral de beleidscyclus van het energie- en klimaatbeleid, met inbegrip van het onderdeel rapportage van deze cyclus, bekeken. Net zoals voor de planningscyclus en evaluatiecyclus van dit beleid, formuleert de verordening voor de rapportagecyclus van dit beleid een aantal vereisten. Deze verplichtingen zullen opgenomen worden door het VEKA.

Wat betreft de afstemming met andere Europees verplichte rapporteringstaken, kan verwezen worden naar de repliek op het SERV-advies en het Minaraadadvies.

2. Relatie tussen het Departement Omgeving en de agentschappen

De SARO wijst op de uitgebreide bevoegdheden van verschillende entiteiten binnen het beleidsdomein Omgeving en vraagt verdere verduidelijking inzake de afstemming tussen de rol van het Departement Omgeving (dat volop inzet op een geïntegreerd omgevingsdenken) ten opzichte van de agentschappen (die steeds sterker inzetten op een specifiek beleidsveld van omgeving).

Zoals hoger aangegeven, als reactie op het advies van zowel SERV als Minaraad, is de achterliggende visie deze van een netwerkorganisatie binnen het beleidsdomein. Aangezien data verspreid zitten over de verschillende entiteiten, zullen samenwerkingsverbanden nodig zijn met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

Een voorbeeld hiervan is het omgevingsrapport dat een geïntegreerd karakter waarborgt door te rapporteren over de toestand en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en waar de omgevingsrapportering ingaat op systemische verbanden tussen minstens ruimte en milieu en ook aspecten inzake de organisatie en ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten wat betreft hun impact op deze fysieke leefomgeving.

Het Departement Omgeving rekent hierbij op de aanwezige expertise bij de verschillende agentschappen en instellingen op het vlak van rapportering over hun beleidsthema's. Decretaal is dan ook verankerd dat het departement hiertoe samenwerkingsverbanden aangaat.

3. Omschakeling naar een permanente vorm van rapportage inzake milieu en ruimte

De SARO ondersteunt de wijzigingen die worden doorgevoerd aan het DABM en vindt het positief dat de stap wordt gezet naar een permanente vorm van rapportage inzake milieu en ruimte.

De SARO vraagt om, in afwachting van een eventuele codex omgeving (VCRO en DABM), te onderzoeken in hoeverre de rapportage 'inzake milieu en ruimte' ook decretaal kan worden verankerd in de VCRO, en vraagt afstemming te voorzien met de rapportering omtrent de voortgang van planningsprocessen en de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen of Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Een decretale verankering in de VCRO van de rapportering is niet noodzakelijk.

Wat betreft het geïntegreerd karakter van de rapportage en verhouding met andere rapporten (1) en de samenwerking met de strategische adviesraden (2) wordt verwezen naar de repliek op het SERV-advies en de aanvulling van het ontwerp decreet.

De aanbeveling om te onderzoeken of de Vlaamse kaart voor overstromingsgevoelig gebied (en, naar analogie de vaststelling van signaalgebieden) principieel plan-MER-plichtig, valt buiten de scope van voorliggend ontwerp van decreet (MER: milieueffectrapport).

1.3.4. Advies van de Raad van State

Op 16 oktober 2020 gaf de Raad van State advies 68.044/3.

De Raad van State stelt dat de bepaling dat de Vlaamse Regering de nadere regels kan bepalen inzake de rapportage, niet congrueert met een aantal ontworpen bepalingen zoals het belasten van het Departement Omgeving met de rapportage en het machtigen van de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage.

Het is voor de Raad dan ook onduidelijk wat wordt bedoeld met de nadere regels inzake de rapportage in het ontworpen artikel 2.1.4, §3, DABM. Dit moet worden verduidelijkt in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

Hierbij wordt van een verkeerd uitgangspunt vertrokken. De Vlaamse Regering krijgt delegatie om nadere regels uit te werken rond de rapportage.

Deze nadere regels kunnen betrekking hebben op onder andere:
- De transparantie van de omgevingsrapportering, met de opmaak en opvolging van het meerjarig werkprogramma en met afspraken over de verspreiding en de bekendmaking van de informatie.
- De maatschappelijke betrokkenheid bij de omgevingsrapportering, met een rolverdeling voor de adviesraden bij het meerjarig werkprogramma en de betrokkenheid van de wetenschappelijke wereld voor de wetenschappelijke onderbouwing en kwaliteitscontrole van de informatie.
- De onafhankelijkheid van de omgevingsrapportering via een duidelijke rolverdeling van taken en verantwoordelijkheden.
- De inhoudelijke en strategische integratie van omgevingsaspecten, met afspraken over de aanlevering van data door andere entiteiten en over kwaliteitsstandaarden van deze data.
- Het afsluiten van samenwerkingsverbanden met andere overheden en partners.

Het Departement Omgeving, dat belast is met de opmaak van het meerjarig werkprogramma, en de uitvoering van de omgevingsrapportage, zal deze nadere regels bij de opmaak dienen te respecteren.

Dit doet geen afbreuk aan het gegeven dat het departement belast is met technische uitvoering wat betreft de opmaak van het meerjarig werkprogramma of het uitvoeren van de rapportage op zich.

De Raad van State merkt op dat de toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een administratie die geen politieke verantwoordelijkheid draagt ten opzichte van een democratisch verkozen vergadering in principe ontoelaatbaar is, omdat afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de eenheid van verordenende macht en aan het beginsel van de politieke verantwoordelijkheid van de ministers.

Enkel wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben, kan een dergelijke delegatie worden aanvaard. De Raad is vervolgens van oordeel dat gelet op het essentiële karakter van het meerjarig werkprogramma in het rapportageproces, dit werkprogramma door de Vlaamse Regering zelf dient te worden opgemaakt. Minstens zou de Vlaamse Regering de essentiële elementen hiervan moeten bepalen.

Ten onrechte gaat de Raad van State ervan uit dat er een regelgevende bevoegdheid toegekend zou worden aan het Departement Omgeving. Dit ontwerp van decreet strekt ertoe om de milieurapportage richting een geïntegreerde rapportage te laten evolueren, waarin minstens milieu én ruimtelijke ordening worden

gevat met als beleidsambitie om de rapportage te laten uitgroeien tot een volledige omgevingsrapportage.

Hoewel omgevingsrapportering inzichten kan leveren voor eventuele bijsturing van het beleid, blijft de bevoegdheid om het beleid vorm te geven volledig in handen van het Vlaams Parlement en – bij delegatie – de Vlaamse Regering. Het bepalen van het beleid en de regelgeving die hiervoor nodig zou zijn, komt niet toe aan het Departement Omgeving, wel het leveren van inzichten die dit beleid kunnen vormgeven en onderbouwen.

Wel wordt, gelet op het essentiële karakter van het meerjarig werkprogramma in het rapportageproces, voorzien in een mededeling hiervan aan de Vlaamse Regering. Hierdoor wordt de betrokkenheid van de Vlaamse Regering versterkt.

Tot slot acht de Raad van State het aangewezen om in artikel 49, tweede lid, naar analogie van het eerste lid, te bepalen dat ook de hangende handhavingsprocedures onder hoofdstuk V van titel VIII van het decreet van 5 april 1995 kunnen worden voortgezet.

Deze aanbeveling wordt gevolgd.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat wat de voortzetting van handhavingsprocedures onder het Energiedecreet betreft dit slaat op de discretionaire bevoegdheid in hoofde van de leidend ambtenaar van het VEA (in de toekomst het VEKA). Daar het VEKA vanaf datum van inwerkingtreding van voorliggend decreet in de rechten en plichten van het VEA treedt, valt de voortzetting van de reeds opgestarte handhavingsprocedures vanaf die datum binnen de uitsluitende bevoegdheid van (de leidend ambtenaar van) het VEKA.

Dit geldt ook wat betreft de bevoegdheid van (de leidend ambtenaar van) het VEKA in het kader van handhavingsprocedures onder hoofdstuk V van titel VIII van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De woorden "kunnen worden voortgezet" kunnen in deze dan ook niet worden geïnterpreteerd alsof het Departement Omgeving deze procedures nog zou kunnen of moeten voortzetten.

2. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2 en 3

Artikel 2.1.2 van het DABM stelt thans dat milieuplanning op gewestelijk niveau de plannen en programma's omvat die in uitvoering van thematische wetgeving worden opgesteld alsook het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport.

Zoals aangegeven vergt een goed beheer van de fysieke leefomgeving alsook de wijze waarop de samenleving hierop kan of moet ingrijpen, een geïntegreerde aanpak.

Een van de noodzakelijke bouwstenen om de ambities omtrent een sterk beleid waar te maken en te werken aan een evidencebased beleid, is het hebben van een onderbouwde rapportage. Een gedegen rapportage helpt beleidskeuzen wetenschappelijk te onderbouwen.

De nadruk ligt hier niet op het rapport, maar op het uitvoeren van een rapportage met meerdere invalshoeken. Er wordt in titel 1, hoofdstuk 1, afdeling 2, over milieuplanning op gewestelijke niveau dan ook niet langer gesproken over het milieurapport, maar over rapportage.

Vandaar de aanpassing van de terminologie, gehanteerd in artikel 2.1.2 DABM, en van het opschrift van onderafdeling 1 van titel II, hoofdstuk I, afdeling 2.

Daar deze rapportage continu gebeurt, wordt de tweejaarlijkse verplichting tot opmaak van een rapport niet hernomen; ook niet omdat de Vlaamse Regering de mogelijkheid krijgt om te vragen over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren.

Vanzelfsprekend zal de rapportage tot resultaten leiden, die bekendgemaakt moeten worden.

Artikel 4

Vanuit een meer geïntegreerd werken, zoals in de beleidsnota Omgeving 2019-2024 wordt aangehaald (6.4 SD 4. Onderbouwd omgevingsbeleid), wordt gestreefd naar een gecoördineerde aanpak van rapportage inzake ruimte en milieu.

De rapportage heeft dus tot doel het (omgevings)beleid te onderbouwen op basis van wetenschappelijk onderbouwde data, indicatoren en analyses die inzichten geven in de huidige en toekomstige toestand van de leefomgeving in Vlaanderen.

De rapportage voorziet eveneens in evaluaties van het gevoerde (omgevings)beleid.

De huidige aspecten van de rapportage, namelijk:
– een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu;
– een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid; voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen;
– een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's;

worden uitgebreid met:
– een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van de ruimtelijke ordening;
– een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de VCRO;
– een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van ruimtelijke ordening bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Bovendien wordt reeds in het kader van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu een natuurrapport opgesteld in het kader van voorliggende rapportage. Dit rapport zal een herkenbaar maar integraal deel uitmaken van de resultaten van de rapportage.

De rapportage richt zich met andere woorden zowel op de fysieke leefomgeving, als op de maatschappij voor zover haar activiteiten mee vormgeven aan de fysieke leefomgeving.

Doel is om binnen de rapportage de fysieke leefomgeving te benaderen als een samenhangend systeem van lagen (diepe en ondiepe ondergrond, bodem, maai-

veld, atmosfeer enzovoort) en van biotische en abiotische stromen tussen de voorraden in deze lagen (fauna, flora, water, nutriënten, grondstoffen enzovoort).

Op hoofdlijnen zouden zo volgende inhoudelijke opgaven geformuleerd kunnen worden:
– Opstap maken naar koolstofarme en klimaatneutrale samenleving
– Vergroening en circulair maken van de economie
– Transformatie van de ruimte
– Verlies van biodiversiteit stoppen en natuurlijk kapitaal beschermen
– Verzekeren van een gezonde leefomgeving.

Artikel 5

De rapportage gebeurt continu op basis van een meerjarig werkprogramma en combineert mogelijks inzichten over het verleden, de huidige en toekomstige toestand. Er worden ook continu cijfers, kaarten en rapporten op een zo hedendaags mogelijke manier naar buiten gebracht.

Er wordt niet langer uitgegaan van één analoog tweejaarlijks rapport.

Voorliggende rapportage is een combinatie van producten, waarbij ruime bekendheid moet worden gegeven aan de resultaten.

Hierbij wordt verduidelijkt dat het Departement Omgeving het meerjarig werkprogramma opmaakt en voor advies voorlegt aan de SARO, de Minaraad en de SERV.

Het meerjarig werkprogramma wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

Artikel 6

Zoals aangegeven wordt, vanuit een meer geïntegreerd werken, gestreefd naar een gecoördineerde aanpak van rapportering inzake ruimte en milieu.

In die optiek is het ook wenselijk dat het Departement Omgeving deze coördinatie op zich neemt.

Hierbij wordt voorzien dat de Vlaamse Regering kan vragen om over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren.

Uiteraard vanuit de visie van een netwerkorganisatie binnen het beleidsdomein, omdat data verspreid zitten over de verschillende entiteiten, maar ook via samenwerkingsverbanden met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

Daarnaast wordt overgenomen dat de diensten van de Vlaamse overheid, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen, belast met taken van openbaar nut inzake milieu of ruimtelijke ordening, hetzij op eenvoudige vraag van het Departement Omgeving, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover zij beschikken en die van nut kan zijn voor het uitvoeren van de rapportage ter beschikking stellen van dit departement.

Bij het aangaan van samenwerkingsverbanden of het opvragen of uit eigen beweging ter beschikking stellen van informatie zullen de nodige stappen ondernomen worden om in overeenstemming te zijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

De Vlaamse Regering krijgt delegatie om de voorwaarden te bepalen waaronder, informatie aan het Departement Omgeving ter beschikking wordt gesteld alsook om regels te bepalen rond de specifieke rapportage.

Artikel 7

Hoger werd reeds aangegeven dat afgestapt wordt van één analoog tweejaarlijks rapport, maar dat de rapportage continu gebeurt, en mogelijks inzichten over het verleden, de huidige en toekomstige toestand combineert.

Er zullen dan ook continu cijfers, kaarten en rapporten op een zo hedendaags mogelijke manier naar buiten gebracht worden.

De rapportage wordt dan ook gezien als een combinatie van producten.

De resultaten van de rapportage moeten dan ook ruim bekendgemaakt worden. Hierbij zal het digitale zeker een onderdeel van de communicatiestrategie zijn. Tegelijkertijd wordt niet uitgesloten dat er daarnaast ook nog analoge rapporten gedrukt worden.

Artikel 8 en 9

Ten gevolge van de nakende omvorming van het Vlaams Energieagentschap in het VEKA worden in de titel VIII van het DABM een aantal verwijzingen naar het "Departement Omgeving" aangepast richting het VEKA.

Artikel 10

Ten gevolge van de integratie van opdrachten inzake lucht(kwaliteit), met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen, in het takenpakket van de Vlaamse Milieumaatschappij, dient de oplijsting in artikel 10.2.3 van het DABM aangevuld te worden met onder meer de beleidsvoorbereiding.

Artikel 11

In het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu is sprake van het natuurrapport dat als een wetenschappelijk rapport in het kader van het milieurapport wordt opgesteld.

Gelet op de hervorming van de rapportageverplichting dienen de verwijzing en terminologie aangepast te worden.

Artikel 12 tot en met 51

Het Vlaams Energieagentschap wordt omgevormd naar het VEKA. Dit heeft tot gevolg dat in het Energiedecreet van 8 mei 2009 alle verwijzingen naar het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Energieagentschap moeten worden aangepast richting het VEKA.

Artikel 52

Dit betreft een overgangsbepaling die de continuïteit moet garanderen in het kader van de omvorming van het Vlaams Energieagentschap naar het VEKA. Er wordt bepaald dat na de inwerkingtreding van dit decreet het VEKA in de rechten en plichten van het Vlaams Energieagentschap treedt. Handhavingsprocedures die bij toepassing van titel XIII van het Energiedecreet van 8 mei 2009 reeds werden opgestart door het Vlaams Energieagentschap kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Het VEKA treedt ook in de rechten en plichten van het Departement Omgeving, wat betreft de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen. Ook hier wordt aangegeven dat hangende handhavingsprocedures, opgestart door het Departement Omgeving onder hoofdstuk V van titel VIII van het decreet van 5 april 1995, kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Zoals hoger aangegeven slaat de formulering "kunnen worden voortgezet" op de discretionaire bevoegdheid van de leidend ambtenaar van het VEKA – in de gevallen dat deze daarbij over een discretionaire (bijvoorbeeld artikel 13.4.3 van het Energiedecreet enzovoort) in plaats van over gebonden bevoegdheid (bijvoorbeeld artikel 13.4.5 van het Energiedecreet enzovoort) beschikt – en mag dit ook niet worden geïnterpreteerd alsof het Departement Omgeving deze procedures – indien het gaat over een materie waarvan de handhaving wordt overgedragen – zelf nog zou kunnen of moeten voortzetten.

Artikel 53

Voorliggend ontwerp van decreet strekt eveneens tot integratie van opdrachten inzake de atmosfeer (met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen) van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij, waaronder onder andere beleidsvoorbereiding. Logisch gevolg hiervan is dat de VMM in de rechten en plichten treedt, wat betreft deze opdrachten inzake lucht.

Parallel treedt het Departement Omgeving dan weer in de rechten en plichten van de Vlaamse Milieumaatschappij voor wat de overgedragen taken van de milieurapportering betreft.

Artikel 54

Aangezien conform artikel 87, §1, BWHI, de Vlaamse Regering zelf de structuur van haar administratie bepaalt, wordt het nieuwe agentschap VEKA omgevormd vanuit het VEA bij uitvoeringsbesluit. Ook voor de overgang van taken van het Departement Omgeving naar de VMM dienen de nodige uitvoeringsbesluiten opgemaakt dan wel aangepast te worden.

Dit decreet treedt dan ook pas in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum zodat de continuïteit en de parallellismen kunnen worden bewaakt.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 10 juli 2020

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art.2. In artikel 2.1.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017, worden de woorden " het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport" vervangen door de woorden "het uitvoeren van een rapportage".

Art. 3. In titel II, hoofdstuk I, afdeling 2, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 1 vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling 1. Rapportage".

Art. 4. In artikel 2.1.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "Het milieurapport omvat" worden vervangen door de woorden "De rapportage omvat minstens";

2° aan punt 1° worden de woorden "en de ruimtelijke ordening" toegevoegd;

3° een punt 2°/1 wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:
"2°/1 een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;";

4° in punt 3° worden tussen de woorden "van het milieu" en de woorden "bij ongewijzigd beleid" de woorden "en ruimtelijke ordening" ingevoegd.

Art. 5. Artikel 2.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.4. De rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, gebeurt continue.".

Art. 6. Artikel 2.1.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 7 december 2007 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.5. §1. Het Departement Omgeving is belast met het uitvoeren van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3. De Vlaamse Regering kan vragen om over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren.

Het Departement Omgeving kan voor het uitvoeren van de rapportage samenwerkingsverbanden aangaan met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage.

§2. De diensten van de Vlaamse overheid, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake milieu of ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van het Departement Omgeving, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover zij beschikken en die van nut kan zijn voor het uitvoeren van de rapportage ter beschikking van dit departement.

§3. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaronder, overeenkomstig paragraaf 2, informatie aan het Departement Omgeving ter beschikking wordt gesteld.".

Art. 7. Artikel 2.1.6 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.6. De resultaten van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, worden ter kennis gebracht van de provincies en gemeenten. Aan de resultaten wordt ruime bekendheid gegeven, op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.".

Art. 8. In artikel 8.1.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij de decreten van 18 november 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° worden de woorden "het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° er wordt een punt 18°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"18°/1 VEKA: het agentschap vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;".

Art. 9. In artikel 8.5.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij het decreet van 27 oktober 2017, worden de woorden "Het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 10. In artikel 10.2.3, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en gewijzigd door het decreet van 7 december 2007, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° de beleidsvoorbereiding, het ontwikkelen en inzetten van instrumenten en het uitwerken en uitvoeren van maatregelen om de verontreiniging van de atmosfeer, met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen, te voorkomen en te beperken, en de voortgangsrapportage over de uitvoering van het beleid;".

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 11. In artikel 10, §1, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu wordt het woord "het milieurapport" vervangen door het woord "de rapportage".

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 12. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 126°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"126°/1/1 VEKA: het agentschap vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;";

2° punt 130° wordt opgeheven.

Art. 13. In artikel 5.1.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2017 en 2 maart 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 14. In artikel 7.1.1, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in het zesde lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA" en worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 15. In artikel 7.1.3, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 16. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en achtste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, vijfde en tiende lid, en paragraaf 3 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 17. In artikel 7.1.5, §4, vijfde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 mei 2011 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 18. In artikel 7.1.10, §4, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 19. In artikel 7.1.11, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 20. In artikel 11.1.7 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 21. In artikel 11.1.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014, 18 december 2015, 17 februari 2017 en 16 november 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 22. In artikel 11.1.11, tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 23. In artikel 11.1.14 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2, vijfde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 2, eerste en vijfde lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 24. In artikel 11.2.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013 en 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en paragraaf 3, tweede en derde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 25. In artikel 12.1.1 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 26. In het opschrift van titel XII, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 27. In artikel 12.2.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 10 maart 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 28. In artikel 12.2.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 juni 2013 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA" en worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 29. In artikel 12.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 30. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk I, afdeling III, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 31. In artikel 13.1.3, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 32. In artikel 13.1.4, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 33. In artikel 13.1.5, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 34. In artikel 13.1.7, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 35. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 36. In artikel 13.4.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 3 tot en met 8 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 37. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 38. In artikel 13.4.2/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 juni 2013 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 39. In artikel 13.4.3 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 40. In artikel 13.4.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, paragraaf 2, eerste lid, paragraaf 3 en 4, paragraaf 5, tweede tot en met vierde lid, en paragraaf 6 worden de woorden "het Vlaamse Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 4, tweede lid, paragraaf 5, tweede lid, en paragraaf 6, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 41. In artikel 13.4.6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 42. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 4, eerste en tweede lid, en paragraaf 5 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, elfde lid, en paragraaf 5, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 43. In artikel 13.4.7/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste tot en met derde lid, en paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 44. In artikel 13.4.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, derde lid, en paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 45. In artikel 13.4.9, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 46. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011, 18 november 2011, 14 maart 2014 en 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en derde lid, paragraaf 1/1 en 2, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 3/1, eerste en tweede lid, en paragraaf 3/2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 47. In artikel 13.4.11, §1 en §3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 48. In artikel 15.3.5/6, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Hoofdstuk 5. Overgangs- en slotbepalingen

Art. 49. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) treedt in de rechten en plichten van het Vlaams Energieagentschap. Handhavingsprocedures die uiterlijk op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met toepassing van titel XIII van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn opgestart door het Vlaams Energieagentschap, kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Het VEKA treedt in de rechten en plichten van het departement Omgeving, wat betreft de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen.

Art. 50. De Vlaamse Milieumaatschappij treedt op datum van inwerkingtreding van dit decreet in de rechten en plichten van het Departement Omgeving voor wat betreft opdrachten inzake de atmosfeer, zoals overgedragen door artikel 10 van dit decreet.

Het Departement Omgeving treedt in de rechten en plichten van de Vlaamse Milieumaatschappij voor wat de overgedragen taken van de milieurapportering betreft.

Art. 51. Dit decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV
sterk door overleg

Advies

Decreet omgevingsrapportage en omvorming VEA

Brussel, 24 augustus 2020

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

.

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving

Adviesvrager: Zuhal Demir - Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Ontvangst adviesvraag: 15 juli 2020

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 24 augustus 2020

Contactpersoon: Julien Matheys – jmatheys@serv.be
Peter Van Humbeeck - pvhumbeeck@serv.be

SERV
sterk door overleg

Mevrouw Zuhal Demir
Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme
Martelaarsplein 7
B-1000 BRUSSEL

contactpersoon	**ons kenmerk**	**Brussel**
Julien Matheys Peter Van Humbeeck	SERV_BR_20200824_decreet-omvorming-VEA-tot-VEKA	24 augustus 2020

Adviesvraag voorontwerp decreet omgevingsrapportage en omvormingen VEA

Mevrouw de minister,

Als bijlage vindt u het gevraagde advies van de SERV over het voorontwerp van decreet dat handelt over diverse bestuurlijke hervormingen in het beleidsdomein omgeving.

Wat de bepalingen rond omgevingsrapportage betreft, vraagt de SERV nog diverse aanpassingen van het voorontwerp. Zij moeten zorgen voor een verzekerde maatschappelijke betrokkenheid, transparantie en onafhankelijkheid van de rapportage. Daarnaast vraagt de SERV meer aandacht voor de inhoudelijke en strategische integratie van de omgevingsrapportage en voor een duidelijke ambtelijke taakverdeling.

Wat de bepalingen inzake de omvorming van VEA tot VEKA betreft, vraagt de SERV geen aanpassingen aan het voorontwerp. Wel blijft de bezorgdheid dat de loutere bundeling van taken en personeel geen feitelijke versterking inhoudt van de beleidscapaciteit rond energie en klimaat.

De SERV is vragende partij om ook over het uitvoeringsbesluit bij het voorontwerp om advies te worden gevraagd.

Wij hopen, mevrouw de minister, u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend

Pieter Kerremans	Danny Van Assche
administrateur-generaal	voorzitter

SERV
sterk door overleg

Inhoud

Inhoud **40**
Advies **41**
1 Inleiding **41**
2 Naar een geïntegreerde omgevingsrapportage **41**
Regel de maatschappelijke betrokkenheid decretaal 41
Verzeker de transparantie 42
Waarborg de onafhankelijkheid 43
Versterk het geïntegreerd karakter van de omgevingsrapportage 43
Verduidelijk de ambtelijke taakverdeling en organisatie 44
3 Omvorming VEA tot VEKA en herschikking van opdrachten klimaat en lucht **45**

SERV
sterk door overleg

Advies

1 Inleiding

Het voorontwerp van decreet waarover de SERV om advies werd gevraagd, regelt:

1. De omvorming van de milieurapportage tot omgevingsrapportage;
2. De omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap en de integratie van opdrachten inzake klimaat van het departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap;
3. De integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij.

Wat de bepalingen rond omgevingsrapportage betreft, vraagt de SERV nog diverse aanpassingen van het voorontwerp. Zij moeten zorgen voor een verzekerde maatschappelijke betrokkenheid, transparantie en onafhankelijkheid van de rapportage, een sterkere inhoudelijke en strategische integratie van de omgevingsrapportage, en een duidelijke ambtelijke taakverdeling.

Wat de bepalingen inzake de omvorming van VEA tot VEKA betreft, vraagt de SERV geen aanpassingen aan het voorontwerp. Wel blijft de bezorgdheid dat de loutere bundeling van taken en personeel geen feitelijke versterking inhoudt van de beleidscapaciteit rond energie en klimaat.

In dit advies worden deze bemerkingen nader geconcretiseerd. De SERV is vragende partij om ook over het uitvoeringsbesluit bij het voorontwerp om advies te worden gevraagd.

2 Naar een geïntegreerde omgevingsrapportage

Het voorontwerp wijzigt diverse bepalingen rond milieurapportage. De bedoeling is om de bestaande milieurapportage om te vormen tot een rapportage inzake omgeving waarin minstens ook ruimtelijke ordening wordt meegenomen. Het uitgangspunt daarbij blijft een onderbouwde rapportage dat helpt beleidskeuzen *evidence based* en wetenschappelijk te onderbouwen.

De SERV gaat akkoord met deze doelstellingen maar meent dat er in het decreet meer aandacht moet zijn voor de noodzakelijke randvoorwaarden om te komen tot een goede omgevingsrapportage. Betrokkenheid, transparantie en onafhankelijkheid hangen nauw samen en zijn cruciaal voor een goede omgevingsrapportage. Daarnaast vraagt de SERV ook meer aandacht voor de inhoudelijke en strategische integratie van omgevingsrapportage en voor een duidelijke ambtelijke taakverdeling.

De SERV is in elk geval vragende partij om ook over het uitvoeringsbesluit bij het voorontwerp om advies te worden gevraagd.

Regel de maatschappelijke betrokkenheid decretaal

De SERV hecht veel belang aan de wetenschappelijke en maatschappelijke betrokkenheid bij de omgevingsrapportage.

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

In de bestaande regelgeving (DABM, art. 2.1.5) werd die betrokkenheid bij de milieurapportage structureel verankerd via een stuurgroep waarvan de leden werden voorgedragen door de overheid, samenleving, middenveld en wetenschap (concreet op voordracht van de SERV, de Minaraad, de VARIO, het Voorzitterscollege, en onafhankelijke deskundigen). Ook in het kader van het Vlaamse statistiekbeleid is dat voorzien, via de Raad voor Vlaamse Openbare Statistieken (art. 4 BVR Vlaamse openbare statistieken). In het voorontwerp is nu opgenomen dat de Vlaamse Regering nadere regels kan bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage (art. 6). Dit is nog weinig concreet en ook de memorie van toelichting bevat hierover geen nadere uitleg.

De SERV vindt maatschappelijke betrokkenheid belangrijk genoeg om de waarborgen ervoor in het decreet op te nemen in plaats van in een uitvoeringsbesluit. Het uitvoeringsbesluit kan dat vervolgens nader uitwerken. Daarbij moet worden gezocht naar een werkzame formule voor een betekenisvolle en structurele maatschappelijke en wetenschappelijke betrokkenheid. De formule van een stuurgroep met een onafhankelijke voorzitter (cf. MIRA, NARA) heeft daarbij in het verleden zijn waarde bewezen.

Verzeker de transparantie

De transparantie van de omgevingsrapportage moet verzekerd zijn.

In de huidige regelgeving zat er een duidelijke tweejaarlijkse periodiciteit voor het milieurapport. Die wordt nu verlaten voor een meer flexibel systeem van continue rapportage, over meerdere omgevingsthema's en invalshoeken (verleden, heden, toekomst) en een ruime verspreiding via meerdere producten (cijfers, kaarten, rapporten) en kanalen (analoog, digitaal). De Vlaamse Regering krijgt ook de mogelijkheid om specifieke rapportages te vragen over specifieke onderwerpen. Daarom wordt ook niet langer gesproken over een milieurapport, wel over omgevingsrapportage (zie art. 5, 6 en 7).

Dat is uiteraard positief, maar het wordt ex ante voor belanghebbenden waaronder de SERV minder transparant dan vandaag waarover zal worden gerapporteerd en wanneer wat kan worden verwacht. Tevens moet worden vermeden dat de vraag naar specifieke rapportages de beschikbare capaciteit te boven gaat en ten koste gaat van de basisopdrachten.

Daarom vraagt de SERV om, naar analogie met het Vlaamse statistiekbeleid (art. III.111 van het bestuursdecreet) te werken met een periodiek en publiek beschikbaar programma waarin de planning en afspraken worden opgenomen voor de omgevingsrapportage en de verspreiding van de resultaten. Dit instrument zou moeten worden opgenomen in het decreet. Het uitvoeringsbesluit kan dit nader uitwerken, en hierin bv. ook een rol geven aan een stuurgroep (cf. supra) of een wetenschappelijke raad van toezicht en de voorwaarden en procedure voor specifieke rapporten uitwerken. Hiervoor kan ook inspiratie gezocht worden bij de werking van het Nederlandse Planbureau voor de Leefomgeving.

Daarnaast vraagt de SERV om, opnieuw zoals in het Vlaamse statistiekbeleid, te werken met een vaste publicatiekalender voor belangrijke, recurrente cijfers. Zulke vaste frequentie en geregelde periodiciteit zorgt voor voorspelbaarheid en verzekerde publieke transparantie van deze gegevens, is nodig voor longitudinale vergelijking en analyse, en wellicht verplicht in het kader van internationale afspraken met UNFCCC, CBD en EEA. Ook dit wordt best in het decreet zelf opgenomen.

Waarborg de onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid is naast maatschappelijke betrokkenheid en transparantie een derde cruciale randvoorwaarde voor een goede omgevingsrapportage.

In de milieurapportage waren er via de bevoegdheden en samenstelling van de MIRA-stuurgroep decretale waarborgen ingebouwd voor de wetenschappelijkheid en onafhankelijkheid van de rapportages. Deze stuurgroep was immers belast met de algemene begeleiding van de opstelling van het milieurapport en droeg er decretaal de eindverantwoordelijkheid voor (art. 2.1.5 DABM). Ook in het Vlaamse statistiekbeleid zijn er, in navolging van Europese regelgeving, decretale waarborgen voor onafhankelijkheid: De Vlaamse Statistische Autoriteit is wetenschappelijk en professioneel onafhankelijk in de uitvoering van haar taken (art. III.108 van het bestuursdecreet). Ook op veel andere niveaus is dat het geval (cf. Nationale Bank, planbureaus in Nederland, het Europees Milieuagentschap (EEA) dat als onafhankelijke wetenschappelijke instelling als taak heeft om betrouwbare en onafhankelijke informatie over het milieu te verstrekken, enz.).

Dat is geen toeval. Die onafhankelijkheid is erg belangrijk. Het bepaalt mee de wetenschappelijke kwaliteit en publieke geloofwaardigheid. Bovendien leert de ervaring, in Vlaanderen en elders, dat (zelfs met wettelijke of organisatorische waarborgen) het gevaar van politieke inmenging steeds reëel blijft, zeker voor politiek gevoelige materies. Dat de verantwoordelijkheid voor de rapportage nu komt te liggen bij het departement omgeving (art. 6), dat van nature dicht bij de minister staat, biedt op het vlak van onafhankelijkheid dus weinig garanties.

De SERV zou dan ook graag toegelicht zien welke noodzakelijke mechanismen voor onafhankelijkheid in het nieuwe kader van de omgevingsrapportage worden voorzien. Zelf ziet de SERV meerdere mogelijkheden die grondige afweging verdienen, zoals de rapportage organiseren onder een verzelfstandigd agentschap (cf. de formule van een planbureau, EEA), decretale waarborgen uitwerken voor de onafhankelijke uitvoering (cf. Vlaamse Statistische Autoriteit), een stuurgroep die decretaal de eindverantwoordelijkheid heeft (cf. MIRA), enz. Daarnaast zijn ook een ‘eigen’ budget en de mogelijkheid om (naast de aanlevering van data en informatie door andere entiteiten) eigen studies te doen om data- en onderzoekshiaten in te vullen belangrijke hefbomen voor onafhankelijkheid.

Versterk het geïntegreerd karakter van de omgevingsrapportage

De bedoeling van het decreet is om de integrale benadering van het omgevingsbeleid door te trekken naar de rapportage. Daarom wordt de bestaande milieurapportage (MIRA) en natuurrapportage (NARA) en de bestaande nog niet decretaal geregelde rapportage inzake ruimtelijke ordening (Ruimterapport – RURA) omgevormd tot een ‘rapportage inzake omgeving waarin minstens ook ruimtelijke ordening wordt meegenomen’. De huidige driedelige decretale opdracht van MIRA (en NARA) wordt daarbij als basis genomen en uitgebreid naar ruimtelijke ordening. Het nieuwe art. 2.1.3 DABM luidt:

‘De rapportage omvat minstens:

1. *een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu en de ruimtelijke ordening;*
2. *een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen en een beschrijving*

en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

3. *een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu en ruimtelijke ordening bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.'*

Bovendien wordt reeds in het kader van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu een natuurrapport opgesteld in het kader van de milieurapportage. Dit rapport zal een herkenbaar maar integraal deel uitmaken van de resultaten van de omgevingsrapportage.

De SERV wenst hierbij drie bemerkingen te formuleren die de inhoudelijke en strategische integratie van omgevingsrapportage moeten versterken:

Ten eerste vraagt de SERV nadere eisen of toelichting van het noodzakelijke gezamenlijk conceptueel apparaat of convergerende 'methodische benaderingen' die ervoor moeten zorgen dat de rapportage van milieu en ruimte (en natuur) een samenhangend geheel gaan vormen en daadwerkelijk geïntegreerd verlopen. Anders gezegd: hoe wordt ervoor gezorgd dat omgevingsrapportage meer is dan de loutere bundeling van drie afzonderlijke rapportages (RURA, MIRA en NARA)?

Ten tweede heeft de SERV vragen bij de omschrijving van de opdracht tot evaluatie van het milieu- en ruimtelijk beleid. Die opdracht wordt nu beperkt tot een toetsing van de resultaten van het gevoerde beleid aan vooropgestelde doelstellingen. Zulke 'goal based evaluation' is belangrijk, maar beleidsevaluatie mag daartoe niet worden beperkt. Er is immers niet enkel behoefte aan regelmatige evaluatie van de 'distance to targets'. Ook de 'targets' moeten geëvalueerd kunnen worden ('goal free evaluation'). Bovendien zijn er ook andere aspecten die het voorwerp kunnen uitmaken van een evaluatie. De SERV vraagt dan ook om te verduidelijken hoe die evaluatieopdracht in het kader van de rapportage wordt gezien en hoe die zich verhoudt tot de beleidsevaluaties die elders gebeuren, ook om dubbel werk of hiaten te vermijden.

Ten derde is de omschrijving van de integratie onduidelijk: wat betekent hier 'minstens'? Dat er (later?) meer deeldomeinen bij kunnen komen (welke?). Ook de positie van het natuurrapport blijft onduidelijk: het wordt afzonderlijk opgesteld en zal een herkenbaar maar integraal deel uitmaken van de resultaten van de omgevingsrapportage. Wat betekent dat voor de beoogde integrale benadering van het omgevingsbeleid?

Verduidelijk de ambtelijke taakverdeling en organisatie

Het voorontwerp legt de uitvoering van de omgevingsrapportage bij het Departement Omgeving (art. 6, nieuw artikel 2.1.5 §1 DABM). De achterliggende visie is die van een netwerkorganisatie binnen het beleidsdomein, omdat data verspreid zitten over de verschillende entiteiten en samenwerkingsverbanden zullen nodig zijn met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten. Drie zaken zijn daarbij nog onduidelijk.

Een eerste is hoe de opdrachten rond *klimaat*rapportage en rond specifieke klimaatrapporten op vraag van de Vlaamse Regering (in de memorie van toelichting wordt expliciet 'de opstap maken naar koolstofarme en klimaatneutrale samenleving' vermeld) zullen worden ingevuld omdat het voorontwerp net een integratie van de opdrachten en bundeling van de expertise en capaciteit inzake klimaat van het Departement Omgeving in het nieuwe VEKA beoogt.

Een tweede, gelijkaardige vraag betreft de verantwoordelijkheden voor '*lucht*rapportage'. Volgens art. 10 van het voorontwerp behoort de rapportage over de uitvoering van het luchtbeleid voortaan

tot de opdracht van de VMM (nieuw art. 10.2.3, §2 2°DABM). Ook is het dus onduidelijk waar de opdracht en verantwoordelijkheden voor de rapportage liggen.

Een derde vraag is die naar de verhouding met het *natuur*rapport dat volgens het voorontwerp een herkenbaar maar integraal deel zal uitmaken van de resultaten van de rapportage (art. 11 dat art. 10 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu wijzigt). Volgens het voorontwerp is het Departement Omgeving daarvoor bevoegd (art. 6, samen te lezen met art. 4 dat art. 2.1.3 DABM wijzigt) en volgens de memorie kunnen specifieke rapporten op vraag van de Vlaamse Regering ook ingaan op bv. verlies van biodiversiteit en bescherming van natuurlijk kapitaal. Volgens het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (art. 5, art. 10) is echter het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek bevoegd voor het natuurrapport (art. 10) en heeft het als opdracht ten behoeve van de Vlaamse regering alle passende, wetenschappelijke studies en onderzoeken te verrichten in verband met het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (art. 5).

Hierover zou de SERV graag meer uitleg willen zien in de memorie van toelichting.

3 Omvorming VEA tot VEKA en herschikking van opdrachten klimaat en lucht

Het voorontwerp van decreet bevat wat de omvorming van VEA tot VEKA en de herschikking van opdrachten klimaat en lucht betreft louter legistieke aanpassingen aan verschillende bestaande decreten om de voorgenomen integraties en verschuivingen te regelen. Bijgevolg heeft de SERV hier geen verdere bemerkingen bij.

De SERV kijkt vooral uit naar de verdere stappen die de Vlaamse Regering zal zetten ter operationalisering van het VEKA, waaronder de geplande uitvoeringsreglementering.

In dat verband wenst de SERV te wijzen op een aantal elementen uit eerdere SERV-adviezen:

- De voorgenomen versterking van het VEA tot een slagkrachtig VEKA is een goede zaak. De overheveling van (een deel van) de afdeling energie, klimaat en groene economie uit het departement omgeving geeft kansen op meer coherentie en efficiëntie. Aan de andere kant is het geen feitelijke versterking van de **beleidscapaciteit** rond energie en klimaat. Het voorliggende voorontwerp houdt immers enkel een verschuiving in van bestaande opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving naar het nieuwe Vlaams Energie- en Klimaatagentschap. De nota aan de Vlaamse regering stelt dat het niet gaat om een uitbreiding van het aantal VTE's. In eerdere adviezen heeft de SERV nochtans gepleit voor capaciteitsverschuivingen uit andere delen van de Vlaamse overheid. De SERV vraagt dan ook dat de regering in de memorie bij het decreet zou toelichten hoe de goede intenties in de beleidsnota's Energie en Klimaat 2019-2024 omtrent governance zullen worden waargemaakt zonder een versterkte capaciteit hiervoor via verschuivingen binnen de Vlaamse overheid.
- Gezien het belang van **goede data** voor beleidsvoorbereiding, - uitvoering, -opvolging en -handhaving vraagt de SERV dat het VEKA een prioriteit maakt van onderzoek naar hoe geïntegreerde dataplatformen best vorm krijgen zodat er gezorgd kan worden voor meer en betere data over de energie- en klimaattransitie, o.a. ter verfijning van de emissie-inventaris

en de energiebalans, twee van de huidige kernopdrachten van VEA en het beleidsdomein Omgeving.

- Goed beleid is niet alleen onderbouwd maar ook **overlegd**. De SERV heeft daarom al herhaaldelijk het belang van een goede betrokkenheid van belanghebbenden benadrukt. Het departement Omgeving had m.b.t. de beleidsplannen rond lucht een traditie van goed stakeholdersoverleg. Dit mag niet verloren gaan door de verschuiving van de opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving naar de Vlaamse Milieumaatschappij.

De SERV blijft vanzelfsprekend beschikbaar om het vervolgtraject dat moet leiden tot een slagkrachtig VEKA te ondersteunen.

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD RUIMTELIJKE ORDENING – ONROEREND ERFGOED

SARO
Strategische Adviesraad
RUIMTELIJKE ORDENING - ONROEREND ERFGOED

ADVIES
VAN 26 AUGUSTUS 2020
OVER AANPASSING VAN DIVERSE DECRETEN INZAKE ENERGIE, KLIMAAT EN RAPPORTAGE

SARO | HAVENLAAN 88 BUS 23 | 1000 BRUSSEL

INHOUD

I. SITUERING 50
II. ALGEMENE BEOORDELING 50
III. ENERGIE-KLIMAAT EN RUIMTE 51
IV. ORGANISATIE BELEIDSDOMEIN OMGEVING 51
V. RAPPORTAGE DOOR HET DEPARTEMENT 53

I. SITUERING

1. SARO ontving op 15 juli 2020 een adviesvraag van minister Zuhal Demir over het ontwerp van decreet houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving.[1]

   De adviesvraag gaat uit van een adviestermijn van dertig dagen. Met voorliggend advies goedgekeurd door de raad op 26 augustus 2020 komt SARO - gezien het zomerreces – zo snel als mogelijk tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

2. Voorliggend decreet zorgt voor - zoals opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 - de omvorming van het Vlaams Energieagentschap naar het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap.[2]

   De nota aan de Vlaamse Regering verduidelijkt verder: '*Daarnaast geeft het decreet uitvoering aan het Vlaams Regeerakkoord door het concentreren van taken rond lucht(kwaliteit) bij de Vlaamse Milieumaatschappij. Het beleidsdomein Omgeving werd tijdens de vorige legislatuur gevormd, met het oog op de integrale benadering van het omgevingsbeleid. Gelet op deze beleidsambitie met voortzettende integratie van milieu(beleid) en ruimtelijke ordening(sbeleid) alsook de optie in het Vlaams regeerakkoord om sterker in te zetten op beleidsondersteunend onderzoek in het departement wordt de milieurapportage omgevormd naar een permanente rapportage inzake omgeving en waarin minstens ruimtelijke ordening wordt meegenomen.*'[3]

II. ALGEMENE BEOORDELING

3. SARO vindt het positief dat met voorliggend decreet een nauwere samenhang wordt gerealiseerd tussen energie en klimaat en wenst hierbij volgende aandachtspunten te formuleren:

   - SARO merkt op dat de koppeling van energie en klimaat nauw aansluit bij het Europees perspectief (energie- en klimaatplannen). De raad vraagt om de geïntegreerde koppeling met ruimtelijke ordening te bewaken; zowel op beleidsvoorbereidend als op uitvoerend niveau (zie deel III).
   - De raad vraagt een verdere verduidelijking van de relatie van het departement omgeving met de agentschappen (zie deel IV).
   - De raad ondersteunt de omschakeling van het tweejaarlijkse milieurapport naar een permanente vorm van rapportage inzake milieu en ruimte. De raad vraagt om dit niet enkel in het DABM maar ook in de VCRO te verankeren (zie deel V).

[1] https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be
[2] VR 2020 1007 DOC.0775/1 nota Vlaamse Regering pag.2
[3] VR 2020 1007 DOC.0775/1 nota Vlaamse Regering pag.2

III. ENERGIE-KLIMAAT EN RUIMTE

4. Het energie- en klimaatbeleid is sterk verweven. De nota aan de Vlaamse Regering stelt: '*Het beleid gericht op het bevorderen van de energie efficiëntie en de opwekking van hernieuwbare energie draagt rechtstreeks bij tot de vermindering van de broeikasgassen'*.[4]

   De koppeling van energie en klimaat sluit nauw aan bij het Europees perspectief. De Europese Verordening 2018/1999 van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie vraagt onder meer de ontwikkeling van geïntegreerde energie- en klimaatplannen.[5] Eind 2019 heeft Vlaanderen een geïntegreerd Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 opgemaakt, als onderdeel van het Nationale Energie- en Klimaatplan.[6]

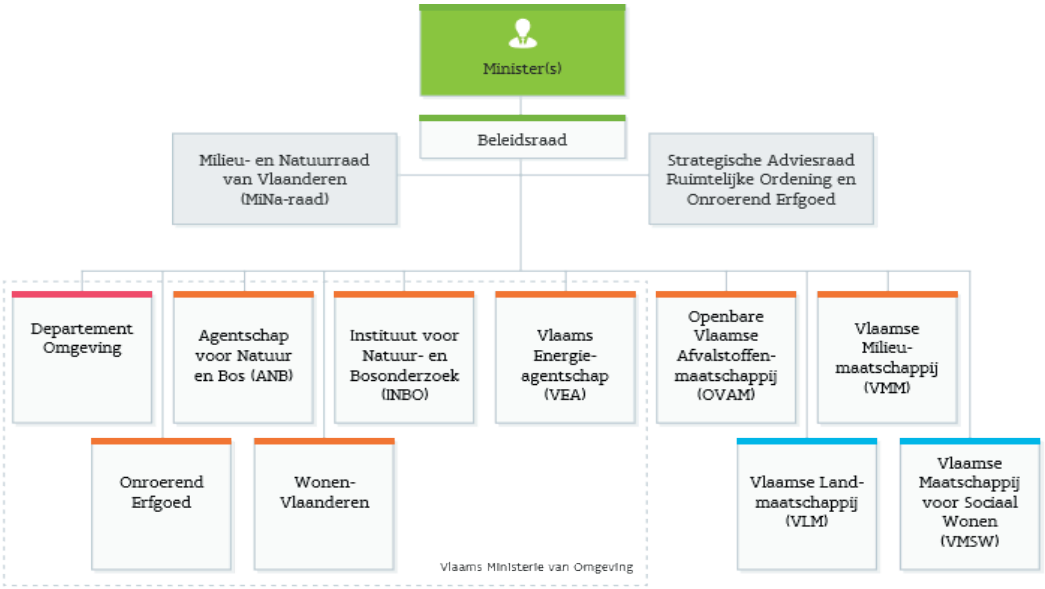
5. De raad vraagt om de geïntegreerde koppeling (beleidsvoorbereidend en beleidsuitvoerend) tussen energie en klimaat met het ruimtelijk beleid te bewaken. Dit is onder meer van belang in relatie tot een beleidsdomein overschrijdende duurzame transitie: '*Green Europe priorities underline the territorial dimension and spatial planning contributions to overarching policy priorities such as the United Nations Sustainable Development Goals, the Convention on Biological Diversity, the European Green Deal, the Paris Agreement, the EU Biodiversity Strategy for 2030, the European Landscape Convention, the EU Forest Strategy, Europe fit for the digital age, sustainable mobility and a fully integrated European transport network, as well as the transition to a circular economy in Europe and the application of an ecosystem-based approach.'* De nadruk ligt op een evenwichtige (gebalanceerde) territoriale ontwikkeling: territoriale cohesie.[7]

IV. ORGANISATIE BELEIDSDOMEIN OMGEVING

6. Beleidsdomein omgeving: relatie departement omgeving en agentschappen. Het beleidsdomein omgeving is sinds 1 april 2017 opgericht door een fusie van de beleidsdomeinen LNE en RWO. De bevoegdheden van het beleidsdomein omgeving zijn zeer ruim en omvatten de beleidsvelden 'leefmilieu', 'natuur', 'energie', 'ruimte', 'onroerend erfgoed', wonen' en 'dierenwelzijn'.

   Binnen het beleidsdomein omgeving werd er voor geopteerd om één eengemaakt departement omgeving te maken (fusie van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie en het departement Ruimte Vlaanderen). Daarnaast zijn - binnen het beleidsdomein omgeving - nog een tiental agentschappen opgericht die focussen op een specifiek beleidsveld. Voor het beleidsveld 'wonen' zijn er het agentschap Wonen-Vlaanderen en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, voor het beleidsveld 'onroerend erfgoed' is er het agentschap Onroerend Erfgoed, voor het beleidsveld 'natuur' zijn er het agentschap Natuur en Bos en het Instituut Natuur- en Bosonderzoek. Vervolgens is er nog de Vlaamse Landmaatschappij VLM (platteland en open ruimte), de Vlaamse Milieumaatschappij VMM (integraal waterbeleid, luchtkwaliteit), de OVAM (afval- en materialenbeheer, bodembeleid). Voor het beleidsveld 'ruimte' is er geen specifiek agentschap. [8] [9]

[4] VR 2020 1007 DOC.0775/1 nota Vlaamse Regering pag.2
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999&from=NL
[6] https://omgeving.vlaanderen.be/vlaams-energie-en-klimaatplan-2021-2030
[7] draft Territorial Agenda 2030
[8] https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/2017_01_24_Departement_Omgeving.pdf
[9] SARO 2018-32| Advies van 24 oktober 2018 over de omgevingsraad

7. Voorgestelde wijzigingen in het beleidsdomein omgeving. Voorliggend decreet zorgt voor een aantal verschuivingen binnen het beleidsdomein omgeving. Een aantal taken en/of afdelingen worden herschikt tussen het departement omgeving en de agentschappen: [10]

   a) de overheveling van de afdeling energie, klimaat en groene economie (met uitzondering van het team luchtkwaliteit) van het departement omgeving naar het Vlaams Energie Agentschap dat omgevormd wordt naar het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap,

   b) de overheveling van het team lucht van de afdeling energie, klimaat en groene economie naar de Vlaamse Milieumaatschappij VMM.

   c) de overheveling van de taken inzake rapportering van de VMM naar het beleidsdomein omgeving.

8. Uitklaren relatie departement en agentschappen. De raad stelt vast dat voorgaande wijzigingen zeer fragmentair zijn maar wel aansluiten bij een algemene tendens binnen het beleidsdomein omgeving om beleidsvoorbereiding en -uitvoering van een specifiek beleidsveld te centraliseren binnen één agentschap.[11] Inzake de overheveling van de taken inzake lucht naar de VMM verduidelijkt de memorie van toelichting: '*Om de kennis, de beleidsvoorbereiding en -uitvoering te centraliseren worden taken rond lucht (met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen) ondergebracht bij één entiteit, meer bepaald de Vlaamse Milieumaatschappij*.[12]

   De raad vraagt verdere verduidelijking inzake de afstemming tussen de rol van het departement omgeving (dat volop inzet op een geïntegreerd omgevingsdenken) ten opzichte van de agentschappen (die steeds sterker inzetten op een specifiek beleidsveld van omgeving). Het is een belangrijke uitdaging voor het departement omgeving om zijn rol van 'omgevings-integrator' te

[10] Het Vlaams Regeerakkoord voorziet in een herschikking van de Vlaamse administratie met betrekking tot de energie- en klimaatbevoegdheden: '*De Vlaamse beleidsdoelstellingen vragen ambitieuze beleidsdomein-overschrijdende inspanningen. Om dit duidelijk in kaart te brengen zullen we elke klimaatmaatregel becijferen naar kostprijs en bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Om een coherent en geïntegreerd klimaat- en energiebeleid te voeren, versterken we het bestaande Vlaams Energie Agentschap tot een slagkrachtig Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA). We doen dit via overheveling van de afdeling energie, klimaat en groene economie uit het departement omgeving, m.u.v. het team luchtkwaliteit (dat bij de VMM wordt ondergebracht).*'

[11] In tegenstelling tot de initiële doelstelling om beleidsvoorbereiding te centraliseren bij het departement en beleidsuitvoering bij de agentschappen

[12] VR 2020 1007 DOC.0775/2bis memorie van toelichting pag.3

blijven bewaken.

Een specifiek knelpunt betreft de vaststelling dat voor 'ruimte' geen specifiek agentschap meer bestaat. Het beleidsveld 'ruimte' - zowel het beleidsvoorbereidend als het beleidsuitvoerend aspect - wordt opgenomen binnen het beleidsdomein omgeving; zoals reeds eerder gesteld binnen een geïntegreerd omgevingsdenken.

V. RAPPORTAGE DOOR HET DEPARTEMENT

9. Van milieurapport tot rapportage. Het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) regelt de milieurapportage en het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport. Het DABM bepaalt tevens dat de Vlaamse Milieumaatschappij belast is met het opstellen van het milieurapport.

   Met het voorliggend decreet wordt - in het kader van het streven naar een meer integrale benadering van het omgevingsbeleid - het milieurapport omgevormd naar een permanente rapportage inzake omgeving waarbij naast milieu minstens ook ruimtelijke ordening wordt meegenomen. Het DABM wordt als dusdanig aangepast.

10. Decretale verankering in VCRO. De raad ondersteunt de wijzigingen die met voorliggend decreet worden doorgevoerd aan artikelen 2.1.2 t.e.m. 2.1.6 van het DABM. Het is positief dat de stap wordt gezet naar een permanente vorm van rapportage inzake milieu en ruimte.

    De raad heeft wel vragen bij het feit dat er geen decretale verankering van deze 'rapportage' is voorzien in de VCRO. De raad vraagt om - in afwachting van een eventuele codex omgeving (VCRO en DABM) - te onderzoeken in hoeverre de rapportage 'inzake milieu en ruimte' ook decretaal kan worden verankerd in de VCRO. Alvast dringt de raad aan op afstemming met artikel 1.2.1 van de VCRO dat voorziet in de rapportering omtrent de voortgang van planningsprocessen en de uitvoering van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen of Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Artikel 4 van voorliggend decreet bepaalt immers dat de rapportage tevens gericht is op '*een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de VCRO*.'

11. Rapportage door het departement. Met het voorliggend decreet wordt het departement omgeving bevoegd voor de rapportage. De raad ondersteunt dit maar wenst de beleidsambitie te benadrukken - zoals verwoord in de memorie van toelichting - om de rapportage te laten uitgroeien tot een volledige omgevingsrapportage.

    In die zin verwijst de raad naar de rapportagetaken die nog vervat zitten bij de agentschappen binnen het beleidsdomein omgeving. Het decreet natuurbehoud voorziet de opmaak van het natuurrapport door het Instituut voor Natuur en Bos. De energierapportage blijft met voorliggend decreet verankerd bij het VEKA.

12. Samenwerking strategische adviesraden. Het voorliggend decreet voorziet geen rol van de strategische adviesraden in het proces tot opmaak van de rapportage. De raad verwijst naar zijn gezamenlijk advies van de strategische adviesraden van december 2013 met de aanbeveling: '*De samenwerking zou moeten worden versterkt tussen SAR's en (onderzoeks-) instellingen en steunpunten en de processen of programma's die bijdragen tot de wetenschappelijke beleidsonderbouwing. De stakeholders zouden via de adviesraden kunnen bijdragen tot de bepaling van de maatschappelijk relevante onderzoeksthema's en de formulering van de beleidsvragen.'*[13]

13. Plan-m.e.r regelgeving. In zijn advies van 18 december 2019 over de beleidsnota omgeving 2019-2024 ondersteunde SARO de ambitie van de minister om werk te maken van een kader inzake plan-MER-plicht waarbij duidelijkheid wordt verschaft inzake de plan-MER-plicht voor beleidsdocumenten, regelgeving, strategische en sectorale plannen. De raad wees op het belang

[13] SARO%202013-34%20Advies%20hervorming%20SARs.pdf

van een robuust juridisch kader (o.a. versterking en efficiëntie van procedures) dat garant moet staan voor volwaardige omgevingseffectenonderzoek.

De Raad van State heeft recent geoordeeld in het Waals Gewest dat de Waalse watertoetskaarten onwettig zijn wegens gebrek aan voorafgaande plan-MER.[14] Ondertussen heeft het Hof van Justitie op 25 juni 2020 een belangrijk arrest geveld inzake plan-MER plicht met verregaande implicaties voor Vlaanderen.[15] Het verdient aanbeveling om te onderzoeken of de Vlaamse kaart voor overstromingsgevoelig gebied principieel plan-MER plichtig is. Mutatis mutandis geldt deze aanbeveling m.b.t de vaststelling van signaalgebieden op basis van de conceptnota signaalgebieden en de op basis hiervan uitgewerkte omzendbrief signaalgebieden.[16]

[14] RvSt, nr. 243.910 van 2 maart 2019 RvSt, nr. 244.029 van 25 maart 2019 RvSt, nr. 244.110 van 2 april 2019

[15] Hof van Justitie op 25 juni 2020 : '*Er zij ook nog op gewezen dat het algemene karakter van het besluit en de omzendbrief van 2006 niet verhindert dat deze handelingen worden gekwalificeerd als „plannen en programma's" in de zin van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/42. Hoewel uit de bewoordingen van deze bepaling volgt dat het begrip „plannen en programma's" betrekking kan hebben op normatieve handelingen die bij wet of besluit zijn vastgesteld, bevat deze richtlijn immers juist geen bijzondere bepalingen voor beleid of algemene regelingen die een afbakening ten opzichte van plannen en programma's zouden vereisen in de zin van deze richtlijn. De omstandigheid dat een nationale handeling een zeker niveau van abstractie vertoont en een doel van transformatie van een geografische zone nastreeft, vormt een illustratie van haar programmatische of planificatieve dimensie en verhindert niet dat zij valt onder het begrip „plannen en programma's" (zie in die zin arrest van 7 juni 2018, Inter-Environnement Bruxelles e.a., C 671/16, EU:C:2018:403, punt 60 en aldaar aangehaalde rechtspraak).'*

[16] conceptnota signaalgebieden.pdf scan ondertekende omzendbrief signaalgebieden LNE_2015_2.pdf
Redactie Storm, 'Plan-mer en inspraakplicht als uitdijende olievlek over water(beleid)' STORM 2020/2, 34/01.

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MINARAAD milieu & natuur | Vlaanderen is omgevingsbewust | Advies

Advies

Ontwerpdecreet VEKA en milieurapportering

Advies over het voorontwerp van decreet houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving

Datum van goedkeuring	**8/09/2020**
Volgnummer	2020| 011
Auteur + e-mailadressen	Stefanie Corens, Kathleen Quick,

Inhoudstafel

Inhoudstafel 58
Krachtlijnen 59
Procesbeschrijving 60
Beschrijving voorliggend ontwerpdecreet 61
Advies 62
1 Afstemming opdrachten energie en klimaat 62
1.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten 62
1.2 Afstemming energie en klimaat op het Vlaamse niveau 64
2 Monitoring, rapportering, evaluatie, agendasetting en planvorming 68
2.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten 68
2.2 Rapportage op het Vlaamse niveau 70
3 Informatie, communicatie, overleg en inspraak 72
3.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten 72
3.2 Inspraak, overleg en communicatie op het Vlaamse niveau 74
Bibliografie 80

Krachtlijnen

De Minaraad vindt de integratie van de klimaat- en energieopdrachten van de Vlaamse Overheid bij het nieuwe VEKA (i.p.v. VEA) een goede stap. De Raad vraagt wel om de concrete taakstelling van de verruimde instelling zorgvuldig te bepalen: de echte integratie-oefening moet immers nog gebeuren. Het eindresultaat moet een organisatie zijn die gewapend is voor de transversale uitdaging van klimaat- en energiebeleid. De Minaraad begroet het aangekondigde afsprakenkader inzake transversaal beleid en de *governance* hiervan, en vraagt om hierover te overleggen. De beleidscyclus inzake klimaat en energie moet inderdaad duidelijk vastgelegd worden, en het voornaamste hiervan moet wettelijk of reglementair worden verankerd. De Minaraad pleit er voor om bij VEKA te voorzien in de nodige bestuurlijke capaciteit, om een passende datastrategie uit te werken en te implementeren, en om de synergie met het luchtbeleid intact te houden.

Wat de vernieuwde en geünificeerde omgevingsrapportage aangaat, wijst de Minaraad op de veelheid aan specifieke toestandsrapporteringen die door de diverse agentschappen moet worden opgemaakt. Het is belangrijk om het "omgevingsrapport" te definiëren in relatie tot deze specifieke rapportering. De wenselijke synergiën moeten zo mogelijk besluitmatig vastgelegd worden. Momenteel zijn er overigens een aantal rapporten in voorbereiding (NARA, RURA) en het zal er op aankomen ook hier een zinvolle invulling te bekomen. Algemeen pleit de Minaraad voor het behoud van het goede van de aflopende milieurapportage, met name (1) de permanente beschikbaarheid van betrouwbare, overzichtelijke gegevens m.b.t. (2) het volledige palet van de diverse milieudrukken en –compartimenten (vlakdekkendheid), op een wijze dat (3) er een zinnige koppeling kon worden gemaakt met de relevante sectoren en dat (4) het geheel op gezette tijden kan leiden tot voor het beleid betekenisvolle publicaties. Het zou goed zijn het begrip "omgeving" richtinggevend te laten zijn bij deze operatie.

Tot slot gaat de Minaraad in op de noden aan informatie, communicatie, overleg en inspraak i.v.m. rapportage en -planning. Het Bestuursdecreet heeft de basis vastgelegd in dat verband, maar is niet afdoende. Op besluitmatig niveau zal het een en ander moeten veranderd worden om tot een gedegen *governance* van de rapportage te komen. De Minaraad pleit alleszins voor een vaste periodiciteit van de rapportage, in lijn met internationale en Europese verplichtingen. De begeleiding van de voorbereiding van deze rapportering moet goed geregeld worden. Wat de inspraak bij het klimaat- en energiebeleid betreft, adviseert de Minaraad om lessen te trekken uit voorgaande participatieprocessen. De door de *Governance*-verordening gevraagde *governance* – en met name de contouren van de permanente energiedialoog – moet goed verankerd worden. Er moet ten andere gezorgd worden voor een goede basis voor een permanente dialoog met de lokale overheden.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	**15 juli 2020**
Naam adviesvrager + functie	**Zuhal Demir , Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en toerisme**
Rechtsgrond van de adviesvraag	**DABM, artikel 11.2.1., §1, 4°,**
Adviestermijn	**30 dagen, beperkte verlenging toegestaan tot begin september**
Samenwerking	**Nvt.**
Overlegcommissie	**Werkcommissie Open Ruimte en werkcommissie Milieuhygiëne**
Vergaderingen: soort + datum	**Werkcommissie op 27 augustus 2020**

De Minaraad ontving deze adviesvraag op 15 juli 2020. Een eerste voorontwerp versie van het advies werd besproken tijdens een gezamenlijke werkcommissie van de Minaraad op 27 augustus 2020. Vervolgens werd het ontwerpadvies onderworpen aan een schriftelijke procedure voor vaststelling van advies, ten einde de door de adviesvrager vooropgestelde *deadline* zo goed mogelijk te behalen.

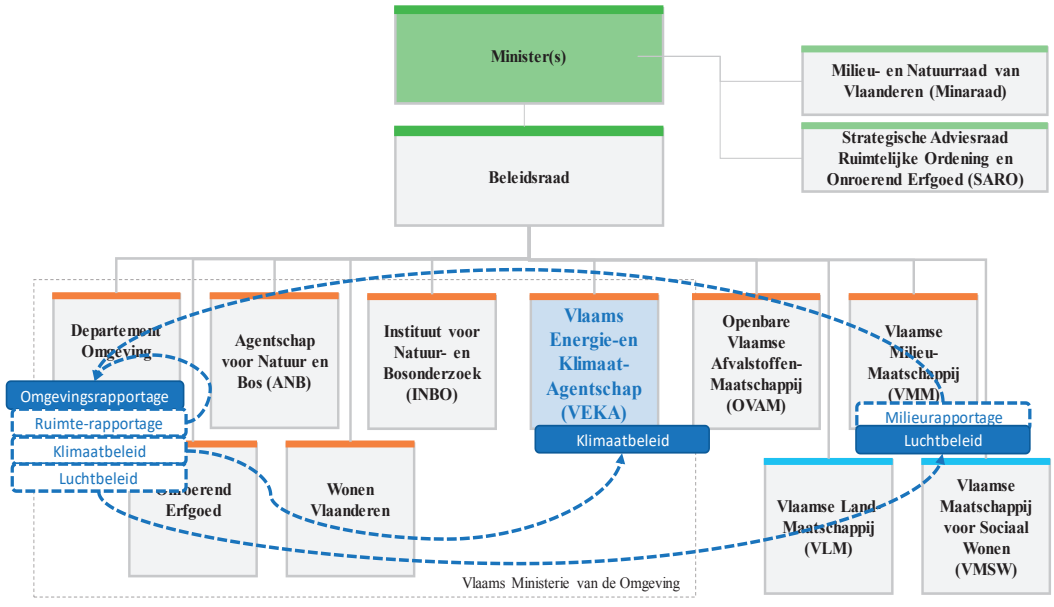
Beschrijving voorliggend ontwerpdecreet

[1] **Situering**. Wat voorligt heeft als bedoeling (1) om het Vlaams Energieagentschap om te vormen tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, (2) om de opdracht inzake klimaat van het Departement Omgeving te integreren bij dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, (3) om de tot dusverre door het Departement behartigde opdrachten inzake lucht te integreren bij de Vlaamse Milieumaatschappij en (4) om de tot dusverre door de VMM aangehouden opdrachten inzake milieurapportage te integreren bij het Departement Omgeving. Een en ander vloeit voort uit het Vlaams Regeerakkoord[1], en leidt tot een voorontwerpdecreettekst van een achttal pagina's (een vijftigtal artikelen), met wijzigingen aan het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het Energiedecreet van 8 mei 2009.

- Wat dit laatste betreft: de wijzigingen aan het Energiedecreet (wijzigingsartikelen 12-48) betreffen bijna alle terminologische omzettingen, met name van de term "het Vlaams Energieagentschap" in "het VEKA".
- Wat de eerste twee decreten betreft: de versmelting van "milieu" en "ruimtelijke ordening" tot "omgeving" wordt nu doorgetrokken naar het terrein van de rapportage, i.e. de rapportage inzake ruimtelijke ordening wordt met deze operatie ingekanteld in de milieurapportage en het geheel wordt omgevormd tot omgevingsrapportage.

Alle wijzigingsvoorstellen samen kunnen worden weergegeven zoals in **schema 1:**

Schema 1: schematische weergave van de met dit ontwerpdecreet beoogde wijzigingen

Naar: https://www.vlaanderen.be/organisaties/administratieve-diensten-van-de-vlaamse-overheid/beleidsdomein-omgeving.

[1] Vlaams Regeerakkoord (2019), p. 207.

Advies

1 Afstemming opdrachten energie en klimaat

1.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten

[2] **Het Akkoord van Parijs.** Zoals bekend introduceert het in 2015 gesloten Akkoord van Parijs (*Paris Agreement – "PA"*) – dat zelf voortvloeit uit het Klimaatverdrag van 1992 – een mechanisme waarbij landen zich engageren tot een transitie naar een koolstofarme samenleving. Dit engagement wordt in hoofdzaak gerealiseerd door zelfsturing: de partijen leggen zichzelf periodiek doelstellingen op ("*(Intended) Nationally Determined Contributions*" of "*(I)NDC's*"), die vastgesteld worden op basis van (rapportering over) de realisaties in een vorige periode. In aanloop tot dit akkoord had de Europese Commissie de zgn. Energie-Unie gelanceerd. De strategie omvat vijf dimensies: (1) energiezekerheid, solidariteit en vertrouwen; (2) een geïntegreerde energiemarkt; (3) energie-efficiëntie; (4) een koolstofarme economie; (5) onderzoek, innovatie en competitiviteit.[2]

[3] **De *Governance* Verordening**[3] geeft uitvoering aan de Energie-Unie, en organiseert meteen ook de uitvoering het akkoord van Parijs in de EU. Aangezien het om een verordening gaat, zijn de regels ervan rechtstreeks van toepassing in alle Lidstaten. De verordening heeft geleid tot een geharmoniseerde plannings-, rapporterings- en evaluatiecyclus. Deze componenten worden in de volgende paragrafen kort toegelicht...

[4] **De planningscyclus van de *Governance*-Verordening.** Het eerste doel van de -Verordening is een beter gestructureerde planningscyclus voor klimaat en energie op Lidstaatniveau en het Europese niveau.

- De verordening legt de Lidstaten op om elk een Geïntegreerd Nationaal Klimaat- en Energieplan ("*NKEP*") op te maken voor de middellange termijn, i.e. voor de periodes 2021-2030; 2031-2040 en 2041-2050. Deze plannen worden telkens opgesteld volgens dezelfde procedure, waarbij onder meer de Commissie aanbevelingen kan geven bij een ontwerpplan, waarna een definitief plan wordt vastgesteld.[4]
- Voor het perspectief 2050 en verder wordt opgelegd dat de Lidstaten elk een Lange Termijn Strategie moeten opstellen, i.e. met een doorkijk van minstens 30 jaar. De *deadline* voor de indiening van de plannen tot 2050 was 1 januari 2020. Sindsdien geldt er een bijstellingscyclus van tien jaar. Ook hier verleent de Commissie aanbevelingen op basis van de ontwerpstrategie. De *Governance* Verordening legt de Lidstaten op afstemming te bekomen tussen de lange termijn strategieën en de tienjaarlijkse NKEP's[5].

[5] **De rapporteringscyclus van de *Governance*-Verordening**. De verordening vereenvoudigt, reduceert en integreert de door de Commissie opvraagbare rapportageverplichtingen.

[2] EC (2015a). Mededeling Pakket energie-unie.
[3] EC (2018), *Governance* Verordening.
[4] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 2 (artikel 3 t.e.m. 14). Naast de aanbevelingen van de Commissie geldt ook de plicht inspraakmogelijkheid te verschaffen voor de stakeholders en adviesrecht voor de nabuurstaten.
[5] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 3 (artikel 15).

Daarnaast werden bestaande standaarddocumenten aangevuld met vragen naar extra cijfermateriaal, bv. rond energiearmoede, duurzame biomassa en verwarming/koeling. Ook de *Climate Monitoring Mechanism Regulation* (MMR – i.v.m. het Parijs' Akkoord) en de rapportering in de LULUCF-sector werden toegevoegd.:

Voor de Lidstaten komt de klemtoon te liggen bij een tweejarige rapportagecyclus (vanaf 2021), met als voorwerp (1) het broeikasgasbeleid (maatregelen, prognoses, aanpassingsacties), (2) de ondersteuning aan ontwikkelingslanden en besteding van veilingopbrengsten, (3) energie-efficiëntie en (4) hernieuwbare energiebronnen, (5) de interne energiemarkt, (6) de voorzieningszekerheid, en (7) de energie-armoede evenals (8) het onderzoek, het concurrentievermogen en de innovatie[6].

Via de *State of the Energy Union Report* geeft de Europese Commissie jaarlijks weer wat ze op basis van monitoring kan rapporteren over de stand van zaken van de realisatie van de) Energie Unie, en dit t.b.v. het Europees Parlement en de Raad[7].

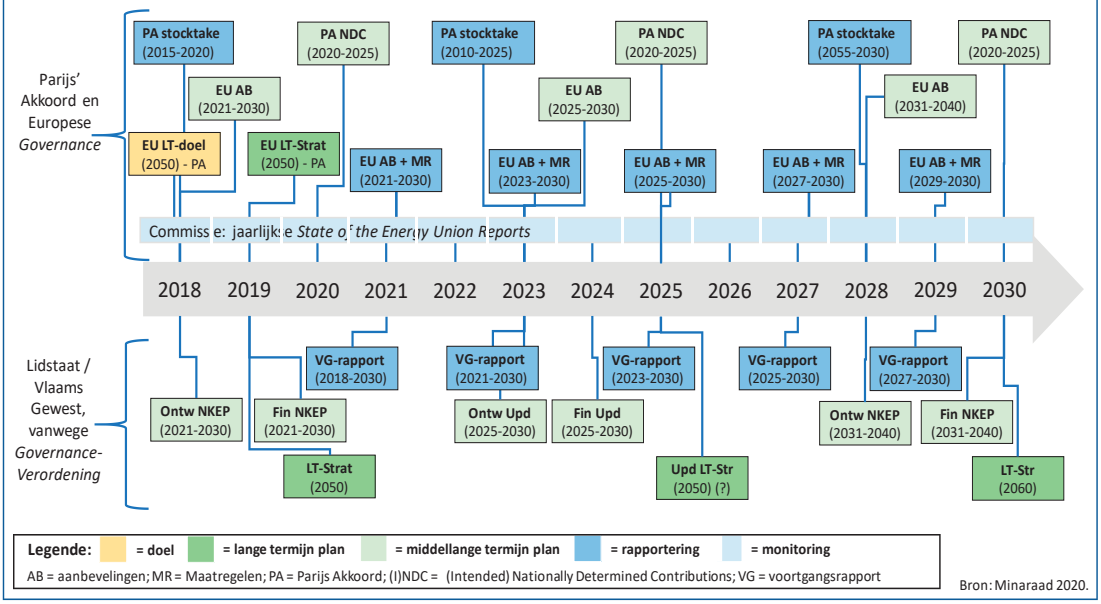
[6] **De evaluatiecyclus van de *Governance*-Verordening**. In elke cyclus van tien jaar dient[8] een Lidstaat een tussentijdse evaluatie doorvoeren van de uitvoering van een lopend NKEP en kan zij, indien nodig, een bijstelling ervan doorvoeren, volgens eenzelfde procedure als deze voor de opmaak[9]. Voor de periode 2021-2030 zal de *update* voorbereid worden in 2023 en zal een finale *update* in 2025 plaatsvinden. De Europese Commissie kan hierbij twee vormen van *feedback* geven:

- Als blijkt dat de ontwerpplannen of hun ontwerp update onvoldoende ambitieus is, dan is er sprake van een *ambition gap* die de Commissie zal trachten te verhelpen via aanbevelingen op Lidstaat niveau (i.e. t.a.v. Lidstaten waarvan de Commissie het ambitieniveau onvoldoende acht) of maatregelen op Unie niveau (i.e. als de gezamenlijke doelstellingen van de Lidstaten niet volstaan voor de voor 2030 bepaalde-streefcijfers van de Unie).
- Als de implementatie gebrekkig verloopt, is er sprake van een *delivery gap*. Vanaf 2021 en vervolgens om de twee jaar evalueert de Commissie de informatie die door de Lidstaten verstrekt werd op basis van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen[10]. Indien de Commissie concludeert dat een Lidstaat onvoldoende vooruitgang boekt, dan kan de Commissie maatregelen voorstellen om te garanderen dat het 2030-streefcijfers voor de Unie worden bereikt.

[7] **Schematische weergave**. Het geheel van acties dat voortvloeit uit het Akkoord van Parijs en de *Governance*-Verordening wordt weergegeven in **schema 2.**

[6] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 4 (artikel 17 tot en met 25). Daarnaast moeten (zie art. 26) de Lidstaten jaarlijks rapporteren i.v.m. (1) de veiligheidsvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag, (2) rapportering over het veiligheids- en milieueffect van offshore olie- en gasactiviteiten, en (3) de geschatte broeikasgasinventarissen voor het jaar X–1. Ook moeten (zie art. 27) de Lidstaten, in opvolging van het 2020-kader, op 30 april 2022 aan de Commissie een ex post verslag overmaken over de realisatie, in 2020, van de nationale energie-efficiëntiedoelstelling en de nationale doelstelling voor het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen
[7] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 5 (artikel 35 en 36).
[8] Indien de Lidstaat beslist geen actualisatie door te voeren, dan moet dit toegelicht worden aan de Commissie. EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 2 (artikel 14).
[9] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 5 (artikel 30 en 34).
[10] EC (2018), *Governance* Verordening, Hoofdstuk 5 (artikel 32 -34).

Schema 2: verplichtingen i.v.m. de *Governance*-Verordening en het Parijs' Akkoord

Bron: Minaraad 2020.

1.2 Afstemming energie en klimaat op het Vlaamse niveau

1.2.1 Appreciatie van de voorliggende organisatorische wijziging

[8] **Integratie van klimaat- en energieopdrachten in VEKA is goede stap**. In het licht van de hiervoor beschreven rapportage- en planningscyclus, beaamt de Minaraad de in het regeerakkoord van 2019 gemaakte inschatting, met name dat het voeren van een samenhangend klimaat- en energiebeleid een eenheid van beleidsvorming en beleidsuitvoering vereist. Die eenheid is in het bijzonder vereist i.v.m. de uitvoering, de opvolging en de eventuele bijstelling van het geïntegreerd Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030, dat einde 2019 werd opgemaakt.

Om al die redenen betekent de omzetting van het Vlaams Energie-Agentschap tot een geïntegreerd Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) voor de Minaraad een stap vooruit. Daarbij aansluitend ondersteunt de Minaraad het voornemen om tijdens deze legislatuur ook te komen tot één geïntegreerde beleids- en begrotingstoelichting (BBT) voor zowel de thema's Energie als Klimaat.[11]

[9] **Leg de concrete taakstelling zorgvuldig vast**. Met de wijziging van art. 8.1.2., 1°, van het DABM wordt het VEKA aangewezen als de bevoegde autoriteit in uitvoering van de EU Richtlijn 2003/87/EG van 13 oktober 2003 (broeikasgasemissierechten). Evenwel, zoals reeds aangestipt, zijn de ontwerpwijzigingen aan het Energiedecreet slechts gericht op naamgeving van de instelling (van "VEA" naar "VEKA"). Dit maakt dat de feitelijke opdrachtintegratie nog grotendeels moet gebeuren. Hiertoe zal de Regering "*via*

[11] Regeringsnota van het adviesvraagdossier, p. 2: "*In die optiek zal de Vlaams Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme tijdens deze legislatuur ook één geïntegreerde beleids- en begrotingstoelichting (BBT) opmaken voor zowel de thema's Energie als Klimaat.*".

uitvoeringsbesluit de concrete bevoegdheden van het VEKA afbakenen".[12] Dit besluit zal in hoofdzaak betrekking hebben op Titel II ("*Het Vlaams Energieagentschap*") van het Energiebesluit van 19 november 2010, maar ook op het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 (met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie).

Dat besluit bepaalt nu dat het de departementen zijn die "*beleidsondersteunende taken op[nemen], tenzij de beleidsraad een andere taakverdeling vaststelt en onverminderd de toewijzing van taken in de oprichtingsbesluiten en - decreten.*"[13]. In de praktijk blijken zowel VEA als het departement Omgeving al nauw samen te werken bij zowel beleidsvoorbereiding als de beleidsuitvoering. In dit licht adviseert de Minaraad dat de in het Energiebesluit opgenomen taakbeschrijving van het Agentschap – die momenteel zeer uitvoeringsgericht is – zodanig bijgesteld zou worden dat het nieuwe VEKA daadwerkelijk in kan staan voor een geïntegreerde benadering van (de gehele beleidscyclus) van het klimaat- en energiebeleid.

[10] **Maak een organisatie die klaar is voor de transversale uitdaging**. In zijn nota wijst Inspectie van Financiën op de voordelen van "*de huidige constellatie*", met name dat het departement onafhankelijk de bakens kan zetten qua klimaat- en energiebeleid, waarna het VEA het aldus bekomen beleid kan invullen, opvolgen en uitdiepen[14]. In reactie hierop wordt er in de regeringsnota enige argumentatie ingebracht t.v.v. de nieuwe constellatie, en belooft men dat de leidend ambtenaar aan de commissie van het Vlaams parlement een organigram zou voorleggen dat deze bezorgdheid opvangt.[15]

Onderliggend is dat de klimaatproblematiek verband houdt met vele beleidsvelden, en niet alleen met het energiebeleid. Door die twee bijeen te brengen zou het eerste (klimaatbeleid) te veel getekend kunnen worden door het laatste (energiebeleid), met

---

[12] Regeringsnota van het adviesvraagdossier, p. 3: "*De Vlaamse Regering zal via uitvoeringsbesluit de concrete bevoegdheden van het VEKA afbakenen, dat zal bestaan uit de omvorming van het bestaande intern verzelfstandigde agentschap (IVA) zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Energieagentschap tot het VEKA, dat eveneens een gelijkaardige IVA zal zijn, en waarbij de bevoegdheden met betrekking tot energie en klimaat die heden nog bij de afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie van het departement Omgeving zitten eveneens aan dit nieuw omgevormde agentschap zullen worden overgedragen*".

[13] Citaat uit BVR 3 juni 2005, art. 30, §4, tweede lid. Met "*beleidsondersteuning*" wordt hier onder meer gedoeld op beleidsvoorbereiding, het uitwerken van beleidsvoorstellen en begrotingsvoorstellen, beleidsbepaling, monitoring, beleidsevaluatie en communicatie.

[14] Nota I.F. bij het adviesvraagdossier, p. 3: "*Evenwel wijst IF op het feit dat klimaat en energie niet steeds dezelfde aandachtspunten zullen dragen, en dat tegengestelde ideeën/meningen/belangen in deze een reëel risico zijn. De Europese verordening waarnaar wordt verwezen in de nota VR (EU Ver. 2018/1999 van 11 december 2018) spreekt trouwens niet van een verplichte integratie van beide beleidsdomeinen, maar enkel van stroomlijnen en integratie van planning, rapportering en monitoring. Daar waar onder de huidige constellatie het departement (onafhankelijk) de bakens qua klimaat vs Energie kan afbakenen, en het VEA deze vervolgens invult, opvolgt en uitdiept, wordt in de nieuw voorgestelde constellatie alles geconcentreerd op niveau van (een momenteel niet gekende structuur binnen) het VEA. In die zin houdt de vraag aan de VR om de omvorming goed te keuren, zonder dat de uitwerking en impact wordt geschetst, noch de risico's van integratie en hoe deze worden afgedekt, een groter risico in aangezien bij stemming in het Vlaams Parlement over het decreet deze vragen zouden kunnen worden gesteld zonder dat er op dat moment reeds een door de VR gedragen antwoord beschikbaar is.*"

[15] Regeringsnota van het adviesvraagdossier, p. 4: "*Er is met de leidend ambtenaar van het VEA afgesproken dat bij het voorleggen van het ontwerp van uitvoeringsbesluit dat de concrete omvorming tot het VEKA regelt, een ontwerp van organogram voor het VEKA beschikbaar is dat op een evenwichtige manier beide beleidsvelden in de organisatiestructuur integreert. Dit organogram zal dus wel degelijk al vorm hebben gekregen tegen de tijd dat het ontwerpdecreet in het Vlaams Parlement voor behandeling wordt neergelegd. Er dient echter te worden gewezen op het feit dat de concrete interne organisatie van een agentschap of een departement tot de prerogatieven van de leidend ambtenaar ervan behoort. Op die manier is de opmerking van de Inspectie zonder voorwerp*"

veronachtzaming van andere aspecten (bv. mobiliteitsbeleid, landbouwbeleid en landbeleid, ruimtelijke ordening, woonbeleid, circulaire economie enz.). De Minaraad wil hier dan ook verwijzen naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 4 maart 2020, met name om (1) Energie en klimaat tot transversaal thema te verklaren, om (2) het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 en de Klimaatstrategie 2050 aan te duiden als transversale plannen, om (3) de erin vervatte doelen vast te leggen als transversale doelstellingen, (4) om alle ministers te gelasten deze doelen op te nemen in hun beleids- en begrotingstoelichting, om (5) de voor Energie en Klimaat bevoegde minister hierbij aan te wijzen als coördinator, en (6) deze te gelasten instructies op te maken om tot een afgestemde rapportering te komen, om (7) alle ministers te gelasten initiatief te nemen om de maatregelen uit te voeren zoals (8) die verdeeld zijn in bijlage bij de regeringsnota. Voor de Minaraad is het nu zaak om aan het VEKA zodanig vorm te geven dat de instelling de minister effectief kan ondersteunen bij het realiseren die transversale opdracht.

[11] **Overleg over het afsprakenkader dat nodig is voor transversaal beleid**. In de aan deze regeringsbeslissingen voorafgaande nota, van dezelfde datum, wordt op p. 8 ten andere gesteld: "*Zoals aangekondigd [...] werken we in 2020 een Vlaams afsprakenkader voor een volledig geïntegreerd en data-gedreven energie- en klimaatbeleid uit met heldere procedures en timing van de opeenvolgende stappen van de energie-en klimaatbeleidscyclus. Hierin zullen ook afspraken gemaakt worden over de monitoring en rapportering op Vlaams niveau. Ook de wijze dat de betrokkenheid van stakeholders, experten, lokale overheden, innovators en voorlopers zal georganiseerd worden zal in het afsprakenkader worden in kaart gebracht, alsook het kader voor wederzijds engagementen*." De Minaraad begroet dit voornemen tot het opmaken van een afsprakenkader, vraagt om hierover betrokken te worden

[12] **Leg de beleidscyclus inzake klimaat en energie duidelijk vast**. De *Governance*-verordening heeft directe doorwerking, wat maakt dat de erin vervatte kalender (zoals hiervoor geschetst) zonder meer van toepassing is. Niettemin is het opvallend dat er geen overzichtelijke regelgeving bestaat die voor klimaat- en energiebeleid de-Vlaamse *governance* regelt van de nodige onderzoeks-, monitorings-, rapporterings-, plan- en inspraakprocessen alsook van de daarbij horende participatiemomenten.[16],.

De Minaraad sluit zich daarom aan bij de aanbeveling van de "Stroomgroep *Governance*", met name: "*Er is nood aan duidelijke afspraken en regels over de wijze waarop de diverse toekomstige plan-, beleids en revisieprocessen zullen verlopen om de beleidsintenties en doelstellingen van het VEKP (Vlaams energie- en klimaatplan) te halen en om ze om te zetten in gedragen en performante beleidsmaatregelen*."[17]. De Minaraad beveelt aan om de voornaamste elementen van het aangekondigde afsprakenkader (zie de hiervoor aangehaalde regeringsnota m.b.t. transversaal beleid; zie hiervoor, §10 en §11) wettelijk en/of met uitvoeringsreglementering te verankeren.

[16] Wel is er een afzonderlijke regeling betreffende het jaarlijkse Energierapport, zie Energiedecreet van 8 mei 2009, art.12.1.1. e.v.
[17] STROOMGROEP *GOVERNANCE* (2019), Synthesetekst Stroomgroep *Governance*, p. 7.

[13] **Voorzie in de nodige bestuurlijke capaciteit**. Gezien de omvang van de opdracht, vindt de Minaraad het nodig om in te zetten op de substantiële versterking van de bestuurlijke capaciteit in termen van mensen, middelen en kunde bij de betrokken Vlaamse administraties[18]. SERV, Minaraad en SALV wijzen er immers al jaren op dat de beperkte capaciteit van de voor energie- en klimaatbeleid bevoegde diensten contrasteert met de algemene transitie-uitdaging en met de concrete taken die deze diensten uitvoeren.[19] De Minaraad vraag dan ook om een verdere versterking van de capaciteit bij VEKA door interne verschuivingen van VTE – die met name verder gaat dan een overheveling van (een deel van) de afdeling energie, klimaat en groene economie uit het departement omgeving. Ook is het wenselijk om de ontwikkeling van expertise en competenties te laten samen sporen met toenemende verwachtingen inzake *governance*: goed databeheer, gedegen onderbouwing, transparantie samenwerking en kansen tot participatie.

[14] **Werk een datastrategie uit met geïntegreerde databeheerssystemen en -platformen**. De Minaraad vraagt om een datastrategie uit te werken, en om op grond hiervan afspraken te maken over datavergaring, ontsluiting van gegevens, prioriteiten, behandeling van vertrouwelijke informatie verantwoordelijkheden, koppeling van databanken, enz[20]. Hierbij dient er ook aandacht zijn voor de koppeling met *big data*, *open data* en *internet of things*. Bovendien kan een datastrategie een opportuniteit zijn om de rapporteringsverplichtingen van overheden en bedrijven op elkaar af te stemmen.

[15] **Bevorder de synergie met het luchtbeleid.** Aansluitend gaat de Minaraad kort in op de transfert van componenten van het luchtbeleid naar de Vlaamse Milieumaatschappij, om aldaar tot een geünificeerd luchtbeleid te komen[21]. Een en ander heeft als gevolg dat het luchtbeleid organisatorisch van het klimaatbeleid wordt afgescheiden. Er kan evenwel niet ontkend worden dat beide beleidsvelden veel onderlinge dwarsverbanden hebben, aangezien ze beide betrekking hebben op hetzelfde milieucompartiment (m.n. de atmosfeer) en ingrijpen op gelijkaardige activiteiten (m.n. deze die uitstoot genereren in de atmosfeer). Deze verwevenheid zal in de toekomst nog toenemen, wat mag blijken uit diverse pleidooien van Europese en internationale instanties (EPRS[22], LRTAP[23] en IPCC[24]). De Minaraad geeft dan ook mee dat de opsplitsing van lucht en

[18] Het versterken van de bestuurlijke capaciteit in termen van mensen, middelen en kunde werd reeds gevraagd in het kader van de "Stroomgroep *Governance*".
[19] MINARAAD, SERV EN SALV (2018), Vlaams klimaatbeleidsplan en energiebeleidsplan 2021-2030. Zie ook STROOMGROEP *GOVERNANCE* (2019), Synthesetekst, p. 32: van de 25.500 ambtenaren (VTE) bij de Vlaamse overheid werken er een 100-tal VTE of nauwelijks 0,5% op energie en klimaatbeleid binnen het departement omgeving en het Vlaams energieagentschap.
[20] STROOMGROEP *GOVERNANCE* (2019), Synthesetekst Stroomgroep *Governance*, p. 8, 14-16.
[21] Zie wijzigingsartikel 10 van het voorontwerpdecreet, m.b.t. art.10.2.3 van het DABM.
[22] https://epthinktank.eu/2014/05/06/air-quality-and-climate-change-eu-policies/
[23] http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/envlrtapwelcome/cross-sectoral-linkages/air-pollution-and-climate-change.html: "*The Convention's Gothenburg Protocol is the first legally-binding agreement containing obligations to reduce the broader spectrum of short-lived climate pollutants, including ground-level ozone precursors and black carbon, and* ***is thus an example of an integrated approach tackling both air pollution and climate change***."
[24] IPCC 1,5°C rapport, H3, p. 268: " *Focusing on pathways and policies which both improve air quality and reduce impacts of climate change can provide multiple co-benefits (Shindell et al., 2017).*"

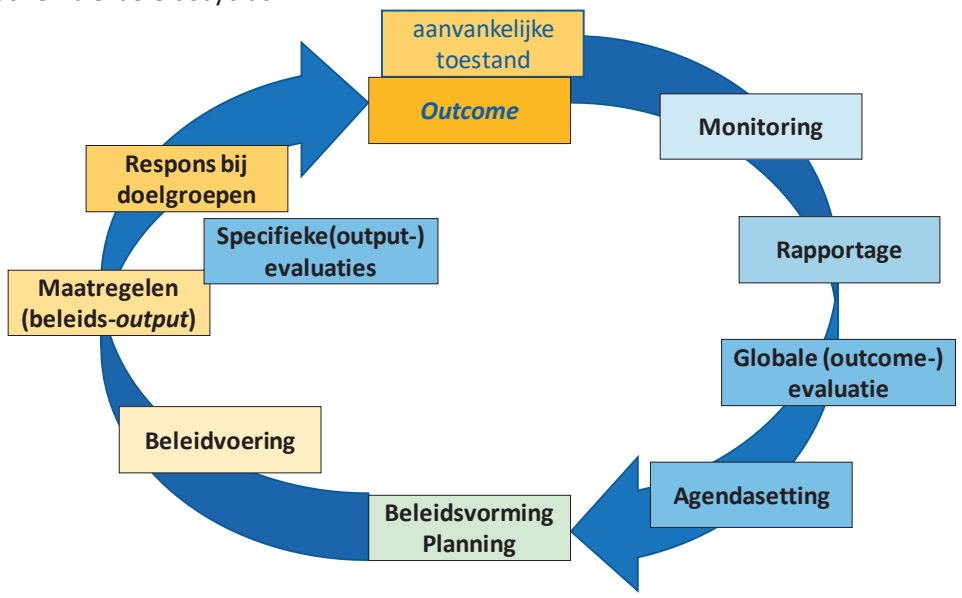
klimaat er niet toe mag leiden dat het reële verband tussen beide verloren gaat en vraagt om te waken op de goede afstemming tussen beide beleidsvelden, ten einde onderlinge versterking (synergiën) et bevorderen.

2 Monitoring, rapportering, evaluatie, agendasetting en planvorming

2.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten

[16] **De *Governance*-verordening geeft vorm aan een typische beleidscyclus**. De Minaraad stelt vast dat hiervoor geschetste verplichtingen voor energie- en klimaatbeleid uit de *Governance*-verordening uitdrukking geven aan een beleidscyclus, zoals weergegeven in schema 3.

Schema 3:beleidscyclus

Bron: Minaraad 2020.

De verplichtingen van de verordening hebben betrekking op wat rechts en onderaan in het schema opgenomen is: monitoring, rapportage, evaluatie, rapportering en planning.

[17] **Analoge cycli gelden bij alle Europese omgevingsrichtlijnen en -verordeningen**. De Minaraad benadrukt dat er nog heel wat Europese andere richtlijnen en verordeningen zijn die verband houden met het omgevingsbeleid en die leiden tot verplichtingen zoals uitgedrukt in de rechterzijde van schema 3, evenwel telkens met andere modaliteiten:

– De Nitraatrichtlijn 91/676 legt op om met een vierjaarlijks ritme en op basis van monitoring en evaluatie een actieplan op te maken, en hierover te rapporteren[25];

[25] Nitraatrichtlijn 91/676, art. 5 en art. 10.

- De Habitatrichtlijn 92/43/EEG voorziet in een zesjaarlijkse rapportageverplichting; de planverplichtingen zijn in eerste orde ruimtelijk van aard, wat niet wegneemt dat de Lidstaten planmatig moeten voorzien in instandhoudingsmaatregelen[26];
- De Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG legt rapportage op over waterbeheerskwesties en over maatregelen en de effectiviteit hiervan; daarnaast moeten de Lidstaten ook stroomgebiedbeheerplannen opmaken; dit alles met een zesjaarlijks ritme[27];
- De Richtlijn Luchtkwaliteit 2008/50/EG legt op jaarlijks te rapporteren over het bereiken van de luchtkwaliteitsdoelstellingen; o.m. bij overschrijding van normstelling, alarmdrempels of streefwaarden moeten plannen worden opgemaakt[28];
- De Kaderrichtlijn Afvalstoffen 2008/98/EG legt doelstellingen voor bv. hergebruik en recycling of voor scheiding aan de bron, en legt een driejaarlijkse rapportageplicht op inzake de uitvoering van de richtlijn en het al of niet behalen van de doelen[29];
- De Richtlijn Industriële Emissies 2010/75/EU legt de Lidstaten op om jaarlijks een voortgangsrapport over te maken en om driejaarlijks een evaluatie door te voeren[30];
- De NEC-Richtlijn 2016/2284/EG legt op om emissiereducties te bepalen met 2030 als punt waar bepaalde emissiegrenswaarden moeten zijn bereikt; er wordt in dit verband een vierjaarlijkse rapporterings- en evaluatiecyclus geïntroduceerd[31].

Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar het Europees Milieuagentschap, dat voor alle (milieu)rapportageverplichtingen (ook internationale) een digitaal systeem heeft opgemaakt, met onder meer gegevens over vereiste frequentie en *format* en met toegang tot alle door een Lidstaat in te dienen en ingediende rapporten.[32]

[18] **Stroomlijnen Europese milieurapportageverplichtingen**. Op het gebied van milieubeleid blijken er aldus 181 verslagleggingsverplichtingen te gelden, verspreid over 58 EU-milieuwetgevingsteksten[33]. In het kader van het Europees project, gestart in mei 2015[34], om te komen tot een "betere regelgeving", werd daarom een *fitness check* van de rapportering en monitoring in het kader van het Europees milieubeleid uitgevoerd met het oog op het stroomlijnen van de milieuverslaggeving. Hierbij werd eveneens vermeld dat deze evaluatie niet van toepassing is op de verslaglegging inzake klimaatverandering aangezien de Commissie voor wat het klimaat- en energiebeleid betreft toen al een voorstel had gedaan voor de *Governance*-Verordening[35] (zie hierboven).

Bij deze *fitness check* werden twintig beoordelingsvragen gesteld om duidelijkheid te krijgen over de vraag of de juiste informatie op het juiste moment op de juiste wijze en tegen zo laag mogelijke kosten beschikbaar wordt gesteld. Belanghebbende groepen

[26] Vooral habitatrichtlijn, art. 6 en 17. De verplichtingen voor de Vogelrichtlijn zijn vergelijkbaar en gealigneerd.
[27] Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG, art. 13, 14 en 15.
[28] Richtlijn Luchtkwaliteit 200/50/EG, art. 13, 17, 24. Samen te lezen met Vierde dochterrichtlijn 2004/107/EG en met Uitvoeringsbesluit 2011/850/EU, art. 12.
[29] Kaderrichtlijn Afvalstoffen 2008/98/EG, art. 8.7, 11, 22.1 en 37.
[30] RIE 2010/75/EU, art. 72 en 73.
[31] NEC-Richtlijn 2016/2284, art. 4.1., 5, 6 en 11.1.
[32] https://www.eionet.europa.eu/reportnet/reportnet-3.0
[33] EUROPESE COMMISSIE (2017a), p. 3.
[34] EUROPESE COMMISSIE (2015b).
[35] EUROPESE COMMISSIE (2017a), zie voetnoot 3.

werden tijdens dit proces online en via regelmatig gehouden workshops geraadpleegd[36]. De resultaten hiervan en de achterliggende studie werden op 9 juni 2017 door de Europese Commissie gepubliceerd.

Dit proces leidde tot verschillende wijzigingen aan de Europese milieuwetgeving. Ondanks deze afstemmings- en vereenvoudigingsoperatie, blijven niettemin de diverse verplichtingen in de onderscheiden sectorale richtlijnen en verordeningen behouden (zie hieronder).

2.2 Rapportage op het Vlaamse niveau

[19] **Definieer het "omgevingsrapport" in relatie tot specifieke toestandsrapporteringen**. De Minaraad stelt vast dat omzeggens alle hiervoor opgesomde Europese verplichtingen inzake specifieke planopmaak en specifieke rapportage feitelijk doorgevoerd worden in de schoot van afzonderlijke Vlaamse agentschappen, i.e., naast het VEA, in hoofdzaak de V.M.M., de V.L.M., de OVAM, het A.N.B. en het INBO[37].

Wat de planning aangaat, vormde dit gegeven mede de argumentatie voor de afschaffing van het Milieubeleidsplan, in 2017. Bij het daartoe strekkende amendement werd gesteld: "*In het kader van een meer efficiënte overheid wordt de verplichting tot opmaak van een vijfjaarlijks milieubeleidsplan [...] geschrapt. Per milieuthema (water, lucht, afval en materialen, lawaai enzovoort) worden sectorale plannen en programma's opgesteld, dikwijls vanuit Europese verplichtingen. Een overkoepelend milieubeleidsplan dat al deze plannen samenvat, heeft weinig meerwaarde en betekent een onnodige werklast in tijden van afslanking en efficiëntieverhoging van het overheidsapparaat.*"[38]

Vraag is wat dit gegeven – dat agentschappen het meeste van de Europees verplichte rapporteringstaken voor hun rekening nemen – nu betekent voor de rapportering, i.e. voor de nu in voorbereiding zijnde omzetting van het Milieurapport en RURA tot een geünificeerd (milieu- en ruimte-) Omgevingsrapport. Voor de Minaraad betekent dit niet dat nu komaf moet gemaakt worden met het Omgevingsrapport, maar bestaat de uitdaging erin om een duidelijke rol te definiëren, in synergie met de door de agentschappen aangeleverde rapporten. Deze rol bestaat er wellicht in om informatie te genereren die complementair is aan deze van de door de agentschappen gegenereerde rapporten en om bevattelijke syntheses te bieden van het geheel. De Raad stelt eveneens voor om, analoog aan de Europese operatie inzake het stroomlijnen en vereenvoudigen van milieurapportageverplichtingen, ook op Vlaams niveau een "*fitness-check*" van alle rapportage-activiteiten door te voeren met het oog op het stroomlijnen er van.

---

[36] EUROPESE COMMISSIE (2017a), p. 3.

[37] Bv. De rapportage en de planvorming inzake waterbeleid is toegewezen aan de VMM, zie art. 10.2.30, §1 DABM; de rapportage en beleidsvorming inzake luchtbeleid wordt nu, zeker met voorliggende decreetwijziging, ook toegewezen aan de VMM, zie art. 10.2.3., §2, DABM; voor alles inzake luchtbeleid, is OVAM bevoegd, zie, art. 10.3.2. DABM. Zie ook art. 10.6.3., met algemene taakstelling inzake bijdrage tot Europese beleidsvorming. Voor ANB en INBO vergelijkbaars, maar op besluitniveau.

[38] De milieubeleidsplanning werd afgeschaft bij art. 42 e.v. van het opgeheven bij Decreet van 30 juni 2017 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw. Voor de bespreking ervan in Vlaams Parlement, zie https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1104848#documenten.

[20] **Leg de wenselijke synergiën zo mogelijk besluitmatig vast**. Met wat voorligt wordt behouden dat alle relevante diensten alle nuttige informatie moeten aanleveren voor het opstellen van de omgevingsrapportage[39]. Wat dit betreft kan de Vlaamse Regering besluitmatig nadere voorwaarden vaststellen. Het bestaande Besluit van 27 juli 1995 (tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieurapport en het gewestelijk milieubeleidsplan) zal sterk gewijzigd moeten worden of vervangen worden door een nieuw besluit. In het huidige besluit staat dat de instantie die het milieurapport opmaakt contact moet opnemen om de informatie op te vragen, waarbij geldt: "*Alle gegevens verworven in het kader van opdrachten uitgaande van overheidsinstellingen dienen gratis ter beschikking te worden gesteld*.".

De Minaraad vraagt om van de vereiste besluitmatige operatie en het bijhorend overleg gebruik te maken om synergiën vast te leggen tussen de omgevingsrapportering en de rapportageverplichtingen die opgenomen worden door de agentschappen. De Minaraad beveelt aan om in dit besluit een gemeenschappelijke lijn en systematiek te organiseren, en dit voorbij de huidige verspreide slagorde, en om maximaal gebruik te maken van de Europese verplichtingen met het oog op het bekomen van een objectief geduide, tijdige en voor de Vlaamse beleidsmakers en het Vlaams publiek relevante en inzichtelijke omgevingsrapportage. Uiteindelijk zou men voor het geheel van de rapportering moeten komen tot raderwerk dat (en een kalender die) analoog is aan dat wat nu op grond van de *Governance*-verordening uitgebouwd wordt voor klimaat- en energierapportering.

[21] **Verzorg de relatie met lopende algemene rapporteringsprocessen**. Tegelijk wijst de Minaraad er op dat er een oplossing nodig is voor twee voorbereidingsprocessen die nu lopende zijn m.b.t. omgevingsrapportering, met name de opmaak van een volgend RURA (ruimterapport) en van een volgend NARA (Natuurrapport):

- Eigenlijk zou er na de decreetwijziging nu moeten gewerkt worden onder de noemer van een omgevingsrapport i.p.v. aan een ruimterapport, tenzij gebruik gemaakt zou worden van de nieuw ingevoerde bepaling dat de Vlaamse Regering "*kan vragen om over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren*."[40]
- Wat het NARA betreft: de rechtsgrond hiertoe in het Natuurdecreet blijft behouden. Dit natuurrapport moet evenwel "*een herkenbaar maar integraal deel* [uitmaken] *van de* [vanaf nu] *rapportage*"[41]. Tot op heden waren die twee feitelijk op elkaar afgestemd maar overigens als rapporten gescheiden.

[22] **Behoud het goede van de aflopende milieurapportage**. De memorie geeft aansluitend een voorstel voor mogelijke inhoudelijke opgaven voor de omgevingsrapportage, met name: "*(1) opstap maken naar koolstofarme en klimaatneutrale samenleving, (2) vergroening en circulair maken van de economie, (3) transformatie van de ruimte, (4) verlies van biodiversiteit stoppen en natuurlijk kapitaal beschermen en (5) verzekeren van een gezonde leefomgeving*"[42].

[39] Art. 2.1.5., §2 en §3, DABM, zoals bijgesteld met wijzigingsartikel 6.
[40] Art. 2.1.5. DABM, §1, eerste lid, tweede zin, zoals bijgesteld met wijzigingsartikel 6.
[41] Artikel 10, §1, eerste lid, van het Natuurdecreet.
[42] Memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, p. 7.

De Minaraad vindt deze opgavebepaling deugdelijk en stelt vast dat deze indeling sterk gelijkt op de indeling van het landverslag van België in het kader van de Europese evaluatie over de uitvoering van het milieubeleid[43]. Maar de Raad pleit er voor om bij de realisatie hiervan ook het goede van het Milieurapport van de afgelopen decennia te bewaren, met name (1) de permanente beschikbaarheid van betrouwbare, overzichtelijke gegevens en het schetsen van de evolutie van deze data in de tijd m.b.t. (2) het volledige palet van de diverse milieudrukken en – compartimenten (vlakdekkendheid) en (3) het objectief duiden van het relatieve belang van elk van de onderscheiden milieudrukken, op een wijze dat (4) er een zinnige koppeling kon worden gemaakt met de relevante sectoren en trends kunnen worden bepaald en dat (5) het geheel op gezette tijden kan leiden tot voor het beleid betekenisvolle publicaties.

[23] **Laat het begrip "Omgeving" richtinggevend zijn.** In het afgelopen decennium is er op vele vlakken gewerkt aan de integratie van ruimtelijke ordening en milieubeleid onder de noemer "omgeving", met onder andere de fusie van de voormalige departementen Leefmilieu, Natuur en Energie en Ruimte Vlaanderen tot het departement Omgeving, de vervanging en vereenvoudiging van verschillende vergunningensystemen tot de omgevingsvergunning, de vergelijkbare oefening bij het handhavingsbeleid, en de in het vooruitzicht gestelde fusie van de strategische adviesraden tot Omgevingsraad.

Met wat voorligt wordt nu gewerkt aan een analoge integratie op het vlak van rapportering. De Minaraad vindt de samensmelting van de ruimte-rapportering met de milieurapportering dan ook een stap richting daadwerkelijk omgevingsdenken. Met de toevoeging van "*ruimtelijke ordening*" in de bepalingen van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) krijgt deze rapportage inzake ruimtelijke ordening bovendien ook een decretale verankering, wat tot nu toe niet het geval was.[44]

3 Informatie, communicatie, overleg en inspraak

3.1 Internationale en/of Europese aanknopingspunten

[24] **Verdrag van Aarhus**. De Minaraad stelt vast dat (Europese, Belgisch-federale en Vlaamse) regelingen inzake informatievoorziening, communicatie, overleg en inspraak dienen te beantwoorden aan de krijtlijnen van het Verdrag van Aarhus. Betekenisvol zijn o.m.:

- Dat er inzake milieu-informatie een plicht tot regelmatige overzichtspublicatie geldt. Elke partij moet "*met regelmatige tussenpozen van ten hoogste drie of vier jaar een nationaal rapport over de toestand van het milieu*" publiceren, "*m.i.v. informatie over de kwaliteit van het milieu en [...] over op het milieu uitgeoefende druk.*".[45]
- Dat voor plannen, programma's en beleid m.b.t. het milieu, geldt dat gedurende de voorbereiding hiervan voorzien moet worden in inspraakmogelijkheden voor het

[43] EUROPESE COMMISSIE (2019a).
[44] Zie ook PISMAN ET AL. (2018), p. 9. Zie RURA: "*Eind 2016 nam het Vlaams Planbureau voor Omgeving (VPO), binnen het departement Omgeving verantwoordelijk voor onderzoek, monitoring en evaluatie, het initiatief om een Ruimterapport (RURA) te ontwikkelen.*"]
[45] Zie het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden van de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa (VN/ECE) van 25 juni 1998 (hierna het "Verdrag van Aarhus"), art. 5.4.

publiek, "*binnen een transparant en eerlijk kader*", met een fase waarbij nog voldoende opties open zijn, met redelijke termijnen voor de diverse inspraakfasen, en met een motivatieplicht bij beslissingen over wat ingesproken werd[46].

– Dat, tijdens de voorbereiding van wettelijk normatieve instrumenten en uitvoerende regelgeving, er "*doeltreffende inspraak in een passend stadium*" moet worden voorzien, "*terwijl nog opties openstaan*", met "*toereikende termijnen*", en met gelegenheid voor het publiek om "*opmerkingen te maken, rechtstreeks of via representatieve overlegorganen*".[47]

[25] **De *Governance*-verordening**. De Minaraad wijst er op dat de *Governance*-verordening zich inschrijft in deze filosofie van het Verdrag van Aarhus[48], en hieraan een specifieke maar adequate invulling geeft: "*Elke lidstaat zet overeenkomstig nationale regels een klimaat- en energiedialoog op verschillende niveaus op, waarin lokale overheden, maatschappelijke organisaties, de bedrijfswereld, investeerders en andere betrokken partijen en het brede publiek actief kunnen participeren en de verschillende mogelijke scenario's, ook op lange termijn, voor het energie- en klimaatbeleid kunnen bespreken, en de vooruitgang kunnen beoordelen, tenzij de lidstaat al een structuur heeft ingevoerd die datzelfde doel heeft. De geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen kunnen in het kader van deze dialoog worden besproken*".[49] Wat dat laatste betref zijn de Lidstaten er specifiek tot verplicht participatiemogelijkheden te verschaffen: "*[…] moet elke lidstaat ervoor zorgen dat het publiek in een vroeg stadium effectieve kansen krijgt om deel te nemen aan de opstelling van het ontwerp van geïntegreerd nationaal energie- en klimaatplan […] en aan de opstelling van de in artikel 15 bedoelde langetermijnstrategieën.*"[50].

[26] **Informatie- en inspraakprocessen bij milieurichtlijnen en -verordeningen**. De Minaraad stelt vast dat wijze waarop in omgevingsrichtlijnen en -verordeningen vorm wordt gegeven aan het Aarhus-Verdrag, divers is. Bij de voorbeelden van [§17] is het als volgt:

– In de Nitraatrichtlijn 91/676 en de Habitatrichtlijn 92/43/EEG zijn er geen expliciete bepalingen inzake actieve openbaarheid of participatie bij de planvorming. Het gaat om richtlijnen die dateren van voor het Verdrag van Aarhus.

– In de Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG wordt de zorg voor betrokkenheid van het publiek meegenomen in de overwegingen en in een concrete bepaling[51]; vergelijkbaars geldt voor de Richtlijn Luchtkwaliteit 2008/50/EG[52], voor de Kaderrichtlijn Afvalstoffen 2008/98/EG[53], voor de Richtlijn Industriële Emissies 2010/75/EU[54] en voor de NEC-Richtlijn 2016/2284/EG[55].

[46] Verdrag van Aarhus, art. 7.
[47] Verdrag van Aarhus, art. 8.
[48] Zie *Governance*-Verordening, overwegingen 28, 29, 36,
[49] *Governance*-verordening, art. 11.
[50] *Governance*-verordening, art. 10.
[51] Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG, overweging 46 en art. 14,
[52] Richtlijn Luchtkwaliteit 200/50/EG, overweging 21 en art. 26.
[53] Kaderrichtlijn Afvalstoffen 2008/98/EG, overweging 40 en art. 31.
[54] RIE 2010/75/EU, overweging 27, art. 2.16., 2.17., 13, 19, 23, 24, 25, 26, 55, 65, en 72.
[55] NEC-Richtlijn 2016/2284, overweging 32 en 33, art. 6.5 en 14..

Algemeen is de implementatie van het Verdrag van Aarhus op het EU-niveau afgedekt door twee richtlijnen: één i.v.m. de toegang van het publiek tot milieu-informatie (hierna: de "Milieu-informatierichtlijn") en één betreffende inspraak voor het publiek bij de opmaak van plannen en programma's inzake milieu (hierna: de "Milieu-inspraakrichtlijn).[56] Inzake milieurapportage bevat Milieu-informatierichtlijn vergelijkbaars als wat het Aarhus-Verdrag bepaalt: "*Onverminderd [...] specifieke rapportageverplichtingen uit hoofde van de Gemeenschapswetgeving treffen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat nationale en, waar passend, regionale of lokale verslagen over de toestand van het milieu met regelmatige tussenpozen van ten hoogste vier jaar worden gepubliceerd; deze verslagen moeten informatie bevatten over de kwaliteit van en de druk op het milieu*.". Artikel 10 voegt hieraan toe: "*De lidstaten doen de nodige [...] bepalingen in werking treden [...]. Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen [...]*".[57]

[27] **De Europese handleiding "*better regulation*"**. Tot slot wil de Minaraad wijzen op de *Better Regulation Toolbox* van de Europese Commissie. Hoofdstuk 7 van deze instrumentenkoffer[58] is weliswaar gericht op Europese projecten ter verbetering van Europese regelgeving, maar verschaft tegelijk een gedegen inzicht in de elementen die van belang zijn voor een geslaagd consultatieproces met *stakeholders*.

3.2 Inspraak, overleg en communicatie op het Vlaamse niveau

3.2.1 Inspraak, overleg en communicatie bij milieurapportering

[28] **Bestuursdecreet en milieu-informatie**. Bij de aanvang van het Bestuursdecreet wordt verklaard dat dit decreet de bepalingen omzet van de vermelde richtlijn 2003/4/EG[59]. Voor de plicht tot actieve openbaarheid inzake milieu-informatie wordt bepaald: "*De Vlaamse Regering wijst de instanties aan die ervoor moeten zorgen dat milieu-informatie op een actieve, systematische en transparante wijze onder de burgers of onder de betrokken doelgroepen verspreid wordt en op een doeltreffende wijze toegankelijk wordt gemaakt. De Vlaamse Regering bepaalt welke milieu-informatie minimaal wordt verspreid en stelt nadere regels vast voor de wijze waarop milieu-informatie wordt verspreid en toegankelijk wordt gemaakt.*"[60] Wat dit aangaat is er het voorheen bestaande Besluit van 28 oktober 2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie, dat, aan de administratie die behoort tot het beleidsdomein Omgeving, oplegt om informatie te verspreiden (1) over goedgekeurde gewestelijke plannen en programma's, (2) over voortgangsverslagen in verband hiermee en in

[56] Resp. Richtlijn 2003/4/EG van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu- informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad en Richtlijn 2003/35/EG van 26 mei 2003 tot voorziening in inspraak van het publiek in de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu en, met betrekking tot inspraak van het publiek en toegang tot de rechter, tot wijziging van de Richtlijnen 85/337/EEG en 96/61/EG van de Raad.
[57] Richtlijn 2003/4/EG, art. 7.3.
[58] EUROPESE COMMISSIE (2017b), Better regulation "Toolbox"., p. 378 e.v.
[59] Bestuursdecreet, artikel I.2.
[60] Bestuursdecreet, artikel II.4.

verband met internationale of Europese regelgeving, (3) over het natuurrapport en het milieurapport, en (4) over resultaten van monitoringgegevens[61].

De Minaraad beveelt aan om dit besluit aan te passen aan de nieuwe decretale situatie.

[29] **Leg de frequentie van het uitbrengen van rapporten vast.** Met het voorgelegde ontwerpdecreet wordt nu de verplichte tweejaarlijkse opmaak van het (milieu- nu omgevings) rapport geschrapt en wordt overgegaan tot "*continue rapportering*"[62]. Noch in het Bestuursdecreet, noch in het Besluit van 27 juli 1995 (tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieurapport en het gewestelijk milieubeleidsplan), noch in het Besluit van 28 oktober 2005 (betreffende de verspreiding van milieu-informatie) is er sprake van enige periodiciteit voor een algemeen milieu- of omgevingsrapport. Dit maakt dat er in de nieuwe situatie geen bestuursrechtelijke bepaling is die garandeert dat met regelmatige tussenpozen van ten hoogste vier jaar over de toestand van het milieu worden gepubliceerd, zoals nochtans vereist is door het Verdrag van Aarhus en door de Milieu-informatierichtlijn. De Raad stelt ook vast dat voor andere vormen van toestandsrapportering wél nog een vast opgelegde cyclus behouden blijft: met name voor de opmaak van het landbouwrapport (LARA)[63] en het mobiliteitsrapport (MORA)[64] – zelfs zonder verdragsrechtelijke verplichting.

De Minaraad pleit dan ook voor het behoud van de verplichting tot periodieke opmaak van een overzichtsrapport – hetzij op decretaal niveau, hetzij besluitmatig vast te leggen. Verplichte periodieke opmaak van een effectief (analoog of digitaal) rapport kan volgens de Raad perfect samengaan met continue ter beschikking stellen van gegevens en kan bovendien lacunes in kennis blootleggen waarop dan adequaat kan worden ingezet met het oog op het verbeteren van de volgende rapportage. Naast de nood om te voldoen aan de vernoemde internationaalrechtelijke en Europese verplichtingen, wijst de Minaraad op de meerwaarde van het systematisch genereren van momenten van presentatie van milieu-informatie zodat evoluties duidelijk zichtbaar worden. De Raad vraagt eveneens om te voorzien in een programmatische aanpak, i.e. een document dat aangeeft wanneer bepaalde rapportages kunnen worden verwacht.

[30] **Publiceer toegankelijker en sneller (continue) de beschikbare data**. Het is voor de Raad ten andere niet duidelijk hoe aan de in het vooruitzicht continuïteit vorm zal krijgen. De Raad vraagt dan ook een snellere publicatie van de Vlaamse data, waaronder ook de data die gegenereerd worden in functie de internationale en Europese verplichtingen. Daarnaast is het nodig de gerapporteerde data ook toegankelijk te maken. Ook deze vraag is consistent met de verplichtingen van het Verdrag van Aarhus[65], en met de Richtlijn Milieu-informatie[66]. In principe is deze problematiek afgedekt door de regeling in het Bestuursdecreet en het vermelde Besluit van 28 oktober 2005. In de praktijk is er

[61] BVR van 28 oktober 2005, art. 2, 5°-8°,
[62] Nieuw art. 2.1.4. DABM, zoals ingevoerd bij wijzigingsartikel 5.
[63] Zie hiertoe artikel 10, tweede lid van het Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
[64] Zie hiertoe artikel 5, §4 van het Decreet van 7 juli 2006 houdende de oprichting van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen
[65] Verdrag van Aarhus, art. 5.1 en 5.2.
[66] Richtlijn Milieu-Informatie, art. 7.1.

nog verbetering mogelijk. Zo zit er vandaag bijvoorbeeld nog een vertraging van meer dan twee jaar op de cijfers over niet ETS-sectoren.

De Minaraad beveelt dan ook aan om, bij de aanpassing van het besluit van 28 oktober 2005 i.v.m. voorliggende decreetwijziging, na te gaan welke optimalisaties mogelijk zijn.

[31] **Regel de begeleiding en ondersteuning van de voorbereiding van de rapportering.** Met wat voorligt wordt de decretaal verankerde begeleiding en ondersteuning van de rapportage – in de vorm van een in te stellen stuurgroep – geschrapt. In plaats daarvan zou de Vlaamse Regering nadere regels bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning. De Raad stelt vast dat voor analoge toestandsrapportage een vaste begeleiding door een stuurgroep wel nog steeds decretaal verankerd is, met name voor de opmaak van het natuurrapport (NARA)[67], het landbouwrapport (LARA)[68] en het mobiliteitsrapport (MORA)[69].

De Minaraad stelt dat een maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van rapportage een meerwaarde kan bieden, zowel bij de strategische beslissingen inzake de werkzaamheden (focus), als bij de totstandkoming van rapporten. Wel is het belangrijk tot een goede vormgeving te komen van de processen die aan deze begeleiding gestalte geven. Binnen dat kader vraagt de Minaraad, naar analogie met het Vlaamse statistiekbeleid (art. III.111 van het Bestuursdecreet) te werken met een periodiek en publiek beschikbaar programma en kalender voor belangrijke, data, ook met de planning en afspraken voor de omgevingsrapportage en de verspreiding van de die gegevens. De Raad vraagt dit te verwerken in het decreet en nader uit te werken via een uitvoeringsbesluit, Tot slot vraagt de Minaraad dat, analoog aan de SALV en de MORA, aan de SARO en de Minaraad, c.q. de toekomstige "Omgevingsraad", per decreet een rol zou toegedeeld worden inzake begeleiding en ondersteuning bij de voorbereiding van de omgevingsrapportage.

3.2.2 Inspraak, overleg en communicatie bij Klimaat- en Energiebeleid

[32] **Trek lessen uit voorgaande participatieprocessen**. In de afgelopen jaren hebben er in het Vlaamse Gewest veel beleidstrajecten gelopen i.v.m. het te voeren energie- en klimaatbeleid: de transitieprojecten van de Vlaamse visie 2050, de Vlaamse Klimaattop, het eerste en tweede deel van de zgn. Stroomversnellling, de diverse adviesvragen aan de strategische adviesraden inzake de energie- en klimaatplannen voor 2030, en daarenboven ook het Interfederaal Energiepact, het nationaal debat over de koolstofprijs, de lokale uitwerking van het Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie, enz.

[67] Zie hiertoe artikel 10, §3, tweede lid, van het Natuurdecreet: "*Bij het opstellen van het natuurrapport worden de administratieve overheid, de relevante overheidsorganen, wetenschappelijke instellingen en organisaties die vertegenwoordigd zijn in de MINA-Raad betrokken.*"
[68] Zie hiertoe artikel 10, tweede lid van het Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
[69] Zie hiertoe artikel 5, §4 van het Decreet van 7 juli 2006 houdende de oprichting van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen. Voor MORA is de notie stuurgroep minder duidelijk decretaal verankerd, maar kan dit als gelijkaardig worden beschouwd, gezien de Raad zelf verantwoordelijk is voor de opmaak.

De Minaraad stelt vast bij deze processen dat de spelregels (evenals de aanvangs- en vervolgstappen) dikwijls onhelder waren, dat het waarom van het al of niet betrekken van bepaalde *stakeholders* niet altijd duidelijk was, dat de afstemming tussen beleidsniveaus en tussen beleidsdomeinen voor verbetering vatbaar was, dat *ex post* procesevaluaties uitbleven en dat continuïteit ontbrak. Ook het karakter van de deze overlegprocessen was bij de aanvang ervan niet altijd duidelijk: ging het met name om consultatie (met als basis een bepaald beleidsvoorstel) of om participatie (met mede-eigenaarschap in de beleidsvorming)? Tot slot werden er ook telkens nieuwe consultatie- of participatieprocessen opgestart, zonder veel rekening te houden met wat liep of afgelopen was.

De Minaraad adviseert dan ook om lessen te trekken uit deze verrichtingen. Wat de toekomst betreft sluit de Minaraad zich aan bij het voornemen zoals de Vlaamse Regering dat formuleerde in april van dit jaar, met name "*[…] in 2020 een Vlaams afsprakenkader […]. Hierin zullen ook afspraken gemaakt worden over de monitoring en rapportering op Vlaams niveau. Ook de wijze dat de betrokkenheid van stakeholders, experten, lokale overheden, innovators en voorlopers zal georganiseerd worden zal in het afsprakenkader worden in kaart gebracht, alsook het kader voor wederzijds engagementen*.".[70]

[33] **Veranker de door *Governance*-Verordening gevraagde *governance*.** Zoals in [§12] aangestipt werd, valt het op dat er geen overzichtelijke regelgeving bestaat die voor klimaat- en energiebeleid de-Vlaamse *governance* regelt van de nodige onderzoeks-, monitorings-, rapporterings-, plan- en inspraakprocessen alsook van de daarbij horende participatiemomenten. Op decreetniveau wordt er weliswaar voorzien in een jaarlijkse Energierapport, maar dat heeft betrekking op de "*energiebalans, een beschrijving en analyse van de bestaande toestand inzake energieverbruik en energieproductie, per sector en per energiedrager en de energiekengetallen per sector*", i.e. één stap in de beleidscyclus (rapportage) en één (weliswaar belangrijk) aspect van het totale klimaat- en energiebeleid. De *governance* die erbij vastgelegd wordt, heeft slechts betrekking op de plicht van andere administraties enz. om informatie aan te leveren.[71]

De Minaraad stelt voor om deze situatie te heroverwegen, en werk te maken van een in het Energiedecreet vastgelegde en volledige regeling van de *governance* van het energie- en klimaatbeleid. Hierbij moet de volledige cyclus van monitoring, rapportering, planning, inspraak en participatie vastgelegd worden, voor het geheel van het klimaat- en energiebeleid, waarbij tevens de hefbomen voor het eerder vermelde transversaal beleid [zie §10 en §11] moeten verankerd worden.

[34] **Veranker ook de contouren van de gevraagde permanente energiedialoog.** De *Governance* Verordening bepaalt dat de Lidstaten een permanente energiedialoog opstarten. Gezien de bevoegdheidsverdeling is het logisch dat er ook op het Vlaamse niveau een dergelijke permanente dialoog wordt opgestart en aangehouden. In het

[70] Vlaamse Regering VR 2020 0304 DOC.0294/1, p. 8.
[71] Energiedecreet van 8 mei 2009, art.12.1.1.

Vlaamse Gewest is de situatie wat dat betreft tot op heden onduidelijk: wanneer wordt de dialoog opgestart en welke *stakeholders* zouden hieraan deelnemen?

De Minaraad vraagt om van de aanpassing van het Energiedecreet gebruik te maken om ook de contouren van deze dialoog duidelijk vast te leggen. Rekening houdende met de decretale opdrachten van de SERV – de sociaaleconomische aspecten van onder meer het energiebeleid[72] – en van de Minaraad – in hoofdzaak het milieubeleid, met daarin vervat klimaatbeleid[73] – en ook gegeven de brede vertegenwoordiging van middenveldpartners in de Minaraad, biedt de Raad aan om mede zijn forum in te zetten en zijn secretariaat de dialoog mee te laten ondersteunen.

[35] **Leg de basis voor een permanente dialoog met lokale overheden**. De Minaraad merkt op dat de *Governance*-Verordening en het Burgemeesterconvenant een aantal inhoudelijke parallellen bevatten:

- integratie van energie- en klimaatbeleid;
- de periode loopt gelijk (van 2021- 2030)
- de doelstellingen werden gevoelig opgetrokken, maar zijn onderling verschillend.

Deze gelijkenissen en verschillen zijn niet onschuldig, aangezien ze zowel een inhoudelijke als financiële impact kunnen hebben voor zowel de Vlaamse Overheid als voor de lokale overheden. Een samenwerking, harmonisering of enige vorm van betrokkenheid tussen het Vlaamse niveau met de lokale besturen werd, tot op heden, niet duidelijk vastgelegd in het NKEP. Nochtans zorgen de lokale energie- en klimaatplannen (binnen het convenant) er mee voor dat de federale en gewestelijke doelstellingen gehaald worden en kan ook omgekeerd het lokale niveau voordeel halen uit de afstemming met het Belgische/Vlaamse NKEP, waaronder verdere professionalisering van de lokale plannen..

De Minaraad vraagt daarom om specifiek te zorgen voor harmonisering tussen het Vlaamse en het lokale beleidsniveau in het kader van het NKEP. De stroomgroep *Governance* adviseerde hierbij om "*de bijdrage van lokale overheden in het realiseren van de klimaatdoelstellingen te valoriseren via een lokaal klimaatconvenant. Dat moet zorgen voor een structurele financiering en capaciteitsopbouw bij lokale besturen en versterking van hun rol als partners in de ontwikkeling en uitvoering van het Vlaamse beleid en van de eigen ambities in het kader van het burgemeestersconvenant. De klimaatconvenant kan dan een Vlaams instrument vormen om de lokale overheden financieel en organisatorisch bij te staan bij de realisatie van deze engagementen*"[74].

[36] **Betrek adviesraden in het kader van een mogelijke evaluatie van het Belgisch NKEP**. Evaluaties in het kader van de NKEP's dienen te gebeuren conform de *Governance* richtlijn. Momenteel is het nog onduidelijk in hoeverre Vlaanderen wenst dat er een

[72] Decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaaleconomische Raad van Vlaanderen, art. 3, §2, waarin bepaald wordt dat de SERV de strategische adviesraad is voor het beleidsveld Energie, waar aan toegevoegd wordt: "*De opdracht van de Raad als strategische adviesraad voor het beleidsveld Energie heeft betrekking op de sociaaleconomische dimensie.*".
[73] Zie de taakstelling van de Minaraad, DABM van 5 april 1995, art. 11.2.1., §1, en zie hierbij de definitie van "milieu", met daarin vervat onder meer "klimaat", DABM, art. 1.1.2., §1, 1°.
[74] STROOMGROEP *GOVERNANCE* (2019), Synthesetekst Stroomgroep *Governance*, p. 32.

aanpassing komt van het huidig Belgisch NKEP. Mocht er een ontwerpevaluatie komen, dan zal deze, zoals reeds aangegeven, plaatsvinden in 2023.

De Minaraad wenst hierbij betrokken te worden.

[37] **Behoud het stakeholdersoverleg van het departement Omgeving inzake luchtbeleid.** De Minaraad is van mening dat het tot dusverre gevoerde overlegproces, opgezet door het team lucht van het departement Omgeving, uitstekend verliep. De Raad vraagt dan ook dat een dergelijk overlegproces behouden zou blijven bij de overdracht van de taakstelling van de opdrachten inzake luchtbeleid naar de Vlaamse Milieumaatschappij.

Bibliografie

- EUROPEES PARLEMENT EN RAAD (2013), Besluit Nr. 1386/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 inzake een nieuw algemeen milieuactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2020 "Goed leven, binnen de grenzen van onze planeet". PB L 354/171, 28 december 2013.
- EUROPESE COMMISSIE (2015a). Mededeling over een kaderstrategie voor een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:1bd46c90-bdd4-11e4-bbe1-01aa75ed71a1.0009.02/DOC_1&format=PDF
- EUROPESE COMMISSIE (2015b), Betere regelgeving voor betere resultaten – Een EU-agenda. COM(2015) 215 final, Straatsburg, 19 mei 2015.
- EUROPESE COMMISSIE (2016), *Technical memo. New Energy Union Governance to deliver common goals*. https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/technical_memo_energyuniongov.pdf
- EUROPESE COMMISSIE (2017a), Maatregelen om milieuverslaggeving te stroomlijnen. COM(2017), 312 final, Brussel, 9 juni 2017.
- EUROPESE COMMISSIE (2017b), Better regulation "Toolbox". https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-toolbox_2.pdf
- EUROPESE COMMISSIE (2018), Verordening 2018/1999 inzake de *governance* van de energie-unie en van de klimaatactie, (enz.). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999
- EUROPESE COMMISSIE (2019a), Werkdocument inzake de evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid 2019, landverslag – België, bijlage bij de mededeling van de Commissie, SWD(2019) 112 final, Brussel, 4 april 2019.
- EUROPESE COMMISSIE (2019b), *National energy and climate plans (NECPs).* https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/national-energy-climate-plans_en
- EUROPESE COMMISSIE (2020), Langetermijnstrategie voor 2050. https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_nl
- MINARAAD, SERV EN SALV (2018), Vlaams klimaatbeleidsplan en energiebeleidsplan 2021-2030. https://www.Minaraad.be/themas/klimaat/vlaams-klimaatbeleidsplan-2021-2030
- PISMAN ET AL. (2018), Ruimterapport Vlaanderen (RURA). Een ruimtelijke analyse van Vlaanderen. Brussel, departement Omgeving.
- STROOMGROEP *GOVERNANCE* (2019), Synthesetekst Stroomgroep *Governance*. https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/20191002_synthesetekst_stroomgroep_*governance*_def.pdf.
- VLAAMSE REGERING (2019), Vlaamse Regering 2019-2024 – regeerakkoord, https://www.vlaanderen.be/publicaties/regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2019-2024.
- VLAAMSE REGERING (2020), Nota en beslissing betreffende de vaststelling van energie en klimaat als transversaal thema, VR 2020 0304 DOC.0294/1, 4 maart 2020.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 11 september 2020

Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art.2. In artikel 2.1.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017, worden de woorden " het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport" vervangen door de woorden "het uitvoeren van een rapportage".

Art. 3. In titel II, hoofdstuk I, afdeling 2, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 1 vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling 1. Rapportage".

Art. 4. In artikel 2.1.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "Het milieurapport omvat" worden vervangen door de woorden "De rapportage omvat minstens";

2° aan punt 1° worden de woorden "en de ruimtelijke ordening" toegevoegd;

3° een punt 2°/1 wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:
"2°/1 een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;";

4° in punt 3° worden tussen de woorden "van het milieu" en de woorden "bij ongewijzigd beleid" de woorden "en ruimtelijke ordening" ingevoegd.

Art. 5. Artikel 2.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.4. §1. De rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, gebeurt continu op basis van een meerjarig werkprogramma.

§2. Het Departement Omgeving maakt het meerjarig werkprogramma op en legt dit voor advies voor aan de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het meerjarig werkprogramma wordt gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de rapportage.".

Art. 6. Artikel 2.1.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 7 december 2007 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.5. §1. Het Departement Omgeving is belast met het uitvoeren van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3. De Vlaamse Regering kan vragen om over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren.

Het Departement Omgeving kan voor het uitvoeren van de rapportage samenwerkingsverbanden aangaan met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage alsook inzake de specifieke rapportage.

§2. De diensten van de Vlaamse overheid, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake milieu of ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van het Departement Omgeving, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover zij beschikken en die van nut kan zijn voor het uitvoeren van de rapportage ter beschikking van dit departement.

§3. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaronder, overeenkomstig paragraaf 2, informatie aan het Departement Omgeving ter beschikking wordt gesteld.".

Art. 7. Artikel 2.1.6 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.6. De resultaten van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, worden ter kennis gebracht van de provincies en gemeenten. Aan de resultaten wordt ruime bekendheid gegeven, op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.".

Art. 8. In artikel 8.1.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij de decreten van 18 november 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° worden de woorden "het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° er wordt een punt 18°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"18°/1 VEKA: het agentschap vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;".

Art. 9. In artikel 8.5.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij het decreet van 27 oktober 2017, worden de woorden "Het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 10. In artikel 10.2.3, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en gewijzigd door het decreet van 7 december 2007, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° de beleidsvoorbereiding, het opvolgen, evalueren en rapporteren over de uitvoering en voortgang van het beleid en het ontwikkelen en inzetten van instrumenten en het uitwerken en uitvoeren van maatregelen om de verontreiniging van de atmosfeer, met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen, te voorkomen en te beperken;".

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 11. In artikel 10, §1, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu wordt het woord "het milieurapport" vervangen door het woord "de rapportage".

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 12. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 126°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"126°/1/1 VEKA: het agentschap vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;";

2° punt 130° wordt opgeheven.

Art. 13. In artikel 5.1.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2017 en 2 maart 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 14. In artikel 7.1.1, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in het zesde lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA" en worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 15. In artikel 7.1.3, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 16. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en achtste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, vijfde en tiende lid, en paragraaf 3 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 17. In artikel 7.1.5, §4, vijfde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 mei 2011 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 18. In artikel 7.1.10, §4, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 19. In artikel 7.1.11, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 20. In artikel 11.1.7 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 21. In artikel 11.1.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014, 18 december 2015, 17 februari 2017 en 16 november 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 22. In artikel 11.1.11, tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 23. In artikel 11.1.14 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2, vijfde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 2, eerste en vijfde lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 24. In artikel 11.2.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013 en 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en paragraaf 3, tweede en derde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 25. In artikel 12.1.1 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 26. In het opschrift van titel XII, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 27. In artikel 12.2.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 10 maart 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 28. In artikel 12.2.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 juni 2013 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams

Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA" en worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 29. In artikel 12.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 30. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk I, afdeling III, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 31. In artikel 13.1.3, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 32. In artikel 13.1.4, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 33. In artikel 13.1.5, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 34. In artikel 13.1.7, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 35. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 36. In artikel 13.4.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 3 tot en met 8 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 37. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 38. In artikel 13.4.2/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 juni 2013 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 39. In artikel 13.4.3 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 40. In artikel 13.4.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, paragraaf 2, eerste lid, paragraaf 3 en 4, paragraaf 5, tweede tot en met vierde lid, en paragraaf 6 worden de woorden "het Vlaamse Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 4, tweede lid, paragraaf 5, tweede lid, en paragraaf 6, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 41. In artikel 13.4.6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 42. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 4, eerste en tweede lid, en paragraaf 5 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, elfde lid, en paragraaf 5, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 43. In artikel 13.4.7/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste tot en met derde lid, en paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 44. In artikel 13.4.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, derde lid, en paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 45. In artikel 13.4.9, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 46. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011, 18 november 2011, 14 maart 2014 en 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en derde lid, paragraaf 1/1 en 2, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 3/1, eerste en tweede lid, en paragraaf 3/2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 47. In artikel 13.4.11, §1 en §3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 48. In artikel 15.3.5/6, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Hoofdstuk 5. Overgangs- en slotbepalingen

Art. 49. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) treedt in de rechten en plichten van het Vlaams Energieagentschap. Handhavingsprocedures die uiterlijk op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met toepassing van titel XIII van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn opgestart door het Vlaams Energieagentschap, kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Het VEKA treedt in de rechten en plichten van het departement Omgeving, wat betreft de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen.

Art. 50. De Vlaamse Milieumaatschappij treedt op datum van inwerkingtreding van dit decreet in de rechten en plichten van het Departement Omgeving voor wat betreft opdrachten inzake de atmosfeer, zoals overgedragen door artikel 10 van dit decreet.

Het Departement Omgeving treedt in de rechten en plichten van de Vlaamse Milieumaatschappij voor wat de overgedragen taken van de milieurapportering betreft.

Art. 51. Dit decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 68.044/3
van 16 oktober 2020

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving’

Op 17 september 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest 'houdende aanpassing van diverse decreten met betrekking tot de omvorming van het Vlaams Energieagentschap tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake klimaat van het Departement Omgeving in dit Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, tot integratie van opdrachten inzake lucht van het Departement Omgeving in de Vlaamse Milieumaatschappij en houdende rapportage door het Departement Omgeving'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 13 oktober 2020. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Pierre BARRA en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd en Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 oktober 2020.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest anticipeert op de omvorming van het Vlaams Energieagentschap (hierna: VEA) tot het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (hierna: VEKA). Die omvorming zelf vereist een nog te nemen besluit van de Vlaamse Regering.

In het voorontwerp wordt binnen het raam van die omvorming een aantal rapportageverplichtingen herschikt tussen de Vlaamse Milieumaatschappij (hierna: VMM), het Departement Omgeving en het VEKA. Ook wordt de milieurapportage omgevormd tot een geïntegreerde omgevingsrapportage. Daartoe worden wijzigingen aangebracht in het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (hoofdstuk 2 van het voorontwerp) en in het decreet van 21 oktober 1997 ‘betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu’ (hoofdstuk 3). Bovendien worden doorheen het Energiedecreet van 8 mei 2009 de verwijzingen naar het VEA vervangen door verwijzingen naar het VEKA (hoofdstuk 4).

Hoofdstuk 5 bevat een aantal overgangs- en slotbepalingen. Artikel 49, eerste lid, regelt de rechtsopvolging tussen het VEA en het VEKA, ook wat de hangende handhavingsprocedures betreft onder titel XIII van het Energiedecreet; in het tweede lid van dit artikel wordt, wat de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen betreft, de rechtsopvolging geregeld tussen het departement Omgeving en het VEKA. Artikel 50 regelt de wederzijdse overdracht van taken tussen de VMM en het Departement Omgeving. Gelet op het feit dat de eigenlijke omvorming van het VEA tot VEKA nog moet volgen, treedt het aan te nemen decreet pas in werking op de datum die de Vlaamse Regering zal bepalen (artikel 51).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

3. Artikel 5 van het voorontwerp strekt tot de vervanging van artikel 2.1.4 in het decreet van 5 april 1995.

3.1. Overeenkomstig het ontworpen artikel 2.1.4, § 3, kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen inzake de rapportage.

Om nadere toelichting verzocht bij deze delegatie verklaarde de gemachtigde:

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

> "Deze nadere regels kunnen betrekking hebben op aan welke kenmerken de betrokkenheid van wetenschappelijke en maatschappelijk (*sic*) moet voldoen (bv wetenschappelijke commissie, peer reviews, betrokkenheid wetenschappelijk instellingen en instituten, enz.) Maar ook op wie verantwoordelijk is voor het opmaken van de omgevingsrapportage, de wijze van betrokkenheid van het middenveld, …"

Dit antwoord congrueert niet met een aantal ontworpen bepalingen zoals het belasten van het Departement Omgeving met de rapportage (artikel 6 van het voorontwerp – ontworpen artikel 2.1.5, § 1, eerste lid) en het machtigen van de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage (artikel 6 van het voorontwerp – ontworpen artikel 2.1.5, § 1, derde lid).

Het is dan ook onduidelijk wat wordt bedoeld met de nadere regels inzake de rapportage in het ontworpen artikel 2.1.4, § 3. Dit moet worden verduidelijkt in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

3.2. In het ontworpen artikel 2.1.4, § 2, wordt bepaald dat het Departement Omgeving het meerjarig werkprogramma opmaakt en het na advies publiceert op zijn website.

Om nadere toelichting verzocht verklaarde de gemachtigde dat in het meerjarig werkprogramma zal worden bepaald hoe aan de drie decretale opdrachten van de omgevingsrapportage, namelijk toestandbeschrijving, scenario-analyses en beleidsevaluatie, invulling zal worden gegeven, waaronder de periodiciteit van de verschillende rapportages en rapportageproducten. Voorts lichtte hij toe dat de omgevingsrapportering inzichten moet leveren voor eventuele bijsturing van het beleid.

De toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een administratie die geen politieke verantwoordelijkheid draagt ten opzichte van een democratisch verkozen vergadering is in principe ontoelaatbaar, omdat afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de eenheid van verordenende macht en aan het beginsel van de politieke verantwoordelijkheid van de ministers. Enkel wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben, kan een dergelijke delegatie worden aanvaard.

Gelet op het essentiële karakter van het meerjarig werkprogramma in het rapportageproces, dat, zoals de gemachtigde opmerkte, het beleid zelf raakt, dient dit werkprogramma door de Vlaamse Regering zelf te worden opgemaakt. Minstens dient ze de essentiële elementen hiervan te bepalen en kan het Departement Omgeving enkel worden gemachtigd tot het vastleggen van maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben. Hiervoor zou de machtiging in het ontworpen artikel 2.1.4, § 3 (zie opmerking 3.1), kunnen worden bestemd.

Artikel 49

4. Het is aangewezen om in artikel 49, tweede lid, van het voorontwerp, naar analogie van het eerste lid, te bepalen dat ook de hangende handhavingsprocedures onder hoofdstuk V van titel VIII van het decreet van 5 april 1995 kunnen worden voortgezet.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. In artikel 2.1.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, vervangen bij het decreet van 30 juni 2017, worden de woorden " het tweejaarlijks opstellen van een milieurapport" vervangen door de woorden "het uitvoeren van een rapportage".

Art. 3. In titel II, hoofdstuk I, afdeling 2, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 1 vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling 1. Rapportage".

Art. 4. In artikel 2.1.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de inleidende bepaling worden de woorden "Het milieurapport omvat" vervangen door de woorden "De rapportage omvat minstens";

2° aan punt 1° worden de woorden "en de ruimtelijke ordening" toegevoegd;

3° een punt 2°/1 wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/1 een beschrijving en evaluatie van het tot dan toe gevoerde ruimtelijk beleid in het licht van de doelstellingen, vermeld in artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;";

4° in punt 3° worden tussen de woorden "van het milieu" en de woorden "bij ongewijzigd beleid" de woorden "en ruimtelijke ordening" ingevoegd.

Art. 5. Artikel 2.1.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 7 mei 2004, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.4. §1. De rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, gebeurt continu op basis van een meerjarig werkprogramma.

§2. Het Departement Omgeving maakt het meerjarig werkprogramma op en legt dit voor advies voor aan de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het meerjarig werkprogramma wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de rapportage.".

Art. 6. Artikel 2.1.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 7 december 2007 en 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.5. §1. Het Departement Omgeving is belast met het uitvoeren van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3. De Vlaamse Regering kan vragen om over specifieke onderwerpen specifiek te rapporteren.

Het Departement Omgeving kan voor het uitvoeren van de rapportage samenwerkingsverbanden aangaan met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de maatschappelijke en wetenschappelijke begeleiding en ondersteuning van de rapportage alsook inzake de specifieke rapportage.

§2. De diensten van de Vlaamse overheid, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake milieu of ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van het Departement Omgeving, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover zij beschikken en die van nut kan zijn voor het uitvoeren van de rapportage ter beschikking van dit departement.

§3. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaronder, overeenkomstig paragraaf 2, informatie aan het Departement Omgeving ter beschikking wordt gesteld.".

Art. 7. Artikel 2.1.6 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2.1.6. De resultaten van de rapportage, vermeld in artikel 2.1.3, worden ter kennis gebracht van de provincies en gemeenten. Aan de resultaten wordt ruime bekendheid gegeven, op de wijze bepaald door de Vlaamse Regering.".

Art. 8. In artikel 8.1.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij de decreten van 18 november 2016 en 27 oktober 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° worden de woorden "het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° er wordt een punt 18°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"18°/1 VEKA: het agentschap vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;".

Art. 9. In artikel 8.5.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 februari 2014 en gewijzigd bij het decreet van 27 oktober 2017, worden de woorden "Het Departement Omgeving" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 10. In artikel 10.2.3, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en gewijzigd bij het decreet van 7 december 2007, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° de beleidsvoorbereiding, het opvolgen, evalueren en rapporteren over de uitvoering en voortgang van het beleid en het ontwikkelen en inzetten van instrumenten en het uitwerken en uitvoeren van maatregelen om de verontreiniging van de atmosfeer, met uitzondering van de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen, te voorkomen en te beperken;".

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Art. 11. In artikel 10, §1, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu worden de woorden "het milieurapport" vervangen door de woorden "de rapportage".

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 12. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 126°/1/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"126°/1/1 VEKA: het agentschap, vermeld in titel II van het Energiebesluit van 19 november 2010;";

2° punt 130° wordt opgeheven.

Art. 13. In artikel 5.1.4, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 10 maart 2017 en 2 maart 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 14. In artikel 7.1.1, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in het zesde lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA" en worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 15. In artikel 7.1.3, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 16. In artikel 7.1.4/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 13 juli 2012 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en achtste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, vijfde en tiende lid, en paragraaf 3 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 17. In artikel 7.1.5, §4, vijfde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 6 mei 2011 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 18. In artikel 7.1.10, §4, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 19. In artikel 7.1.11, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in het tweede lid worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 20. In artikel 11.1.7 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 21. In artikel 11.1.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014, 18 december 2015, 17 februari 2017 en 16 november 2018, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 22. In artikel 11.1.11, tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 14 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 23. In artikel 11.1.14 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2, vijfde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 2, eerste, vijfde en zesde lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 24. In artikel 11.2.3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013, 27 november 2015 en 30 oktober 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 en paragraaf 3, tweede en vierde lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 3, tweede lid en derde lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 25. In artikel 12.1.1 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 26. In het opschrift van titel XII, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 27. In artikel 12.2.1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011 en 10 maart 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 28. In artikel 12.2.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 juni 2013 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA" en worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 29. In artikel 12.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 30. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk I, afdeling III, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 31. In artikel 13.1.3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 30 oktober 2020, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 32. In artikel 13.1.4, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 33. In artikel 13.1.5, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 34. In artikel 13.1.7, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 35. In het opschrift van titel XIII, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 36. In artikel 13.4.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA";

2° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 3 tot en met 8 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 37. In artikel 13.4.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 november 2015, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 38. In artikel 13.4.2/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 juni 2013 en gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 39. In artikel 13.4.3 van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 40. In artikel 13.4.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014, 17 februari 2017 en 30 oktober 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, paragraaf 2, eerste lid, paragraaf 3 en 4, paragraaf 5, tweede tot en met vierde lid, en paragraaf 6 worden de woorden "het Vlaamse Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 4, tweede lid, paragraaf 5, tweede lid, en paragraaf 6, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 41. In artikel 13.4.6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 42. In artikel 13.4.7 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 4, eerste en tweede lid, en paragraaf 5 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, elfde lid, en paragraaf 5, eerste lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 43. In artikel 13.4.7/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij de decreten van 14 maart 2014 en 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste tot en met derde lid, en paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 44. In artikel 13.4.8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, derde lid, en paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 45. In artikel 13.4.9, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 46. In artikel 13.4.9/1, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020, worden in het eerste, tweede en derde lid de woorden "Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door het woord "VEKA".

Art. 47. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011, 18 november 2011, 14 maart 2014, 27 november 2015 en 30 oktober 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste en derde lid, paragraaf 1/1 en 2, paragraaf 3, eerste lid, paragraaf 3/1, eerste en tweede lid, en paragraaf 3/2 worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 48. In artikel 13.4.11, §§1 en 3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 24 februari 2017, worden de woorden "Het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "Het VEKA".

Art. 49. In artikel 13.4.12, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 50. In artikel 13.4.13, §1, eerste en tweede lid, en §3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" telkens vervangen door de woorden "het VEKA".

Art. 51. In artikel 15.3.5/6, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017, worden de woorden "het Vlaams Energieagentschap" vervangen door de woorden "het VEKA".

Hoofdstuk 5. Overgangs- en slotbepalingen

Art. 52. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) treedt in de rechten en plichten van het Vlaams Energieagentschap. Handhavingsprocedures die uiterlijk op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met toepassing van titel XIII van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn opgestart door het Vlaams Energieagentschap, kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Het VEKA treedt in de rechten en plichten van het Departement Omgeving, wat betreft de verontreiniging als gevolg van broeikasgassen. Handhavingsprocedures die uiterlijk op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet met toepassing van hoofdstuk V van titel VIII van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid zijn opgestart door het Departement Omgeving, kunnen worden voortgezet door het VEKA.

Art. 53. De Vlaamse Milieumaatschappij treedt op datum van inwerkingtreding van dit decreet in de rechten en plichten van het Departement Omgeving voor wat betreft opdrachten inzake de atmosfeer, zoals overgedragen door artikel 10 van dit decreet.

Het Departement Omgeving treedt in de rechten en plichten van de Vlaamse Milieumaatschappij voor wat de overgedragen taken van de milieurapportering betreft.

Art. 54. Dit decreet treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt.

Brussel, 30 oktober 2020.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR